

**ŽENE U HRVATSKOJ POLITICI**  
**Sažetak rezultata istraživanja**



# **ŽENE U HRVATSKOJ POLITICI**

## **Sažetak rezultata istraživanja**

Centar za ženske studije

Zagreb, 2008.

**Izdavač:** Centar za ženske studije  
Berislavićeva 12, Zagreb  
© Sva prava pridržana.

**Za izdavača:** Sandra Prlenda

**Urednica:** Marjeta Šinko

**Lektura i korektura:** Patricia Lucija Tomasović

**Grafičko oblikovanje:** Susan Jakopec

**Prijevod sažetka:** Susan Jakopec

**Naklada:** 200

**Tisak:** GIPA d.o.o., Magazinska 11, Zagreb  
Veljača, 2008.

ISBN: 978-953-6955-16-9

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem XXXX



Istraživanje je financirao Ured za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske kao mjeru Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova 2006.-2010.



KVINNA TILL KVINNA

Dio istraživanja i tiskanje ove publikacije omogućila je potpora zaklade Kvinna till Kvinna.



Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva (institucionalna potpora)

Tiskanje ove publikacije omogućeno je na temelju financijske potpore Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva u skladu s Ugovorom broj 421-02/06-PP-6/13. Mišljenja izražena u ovoj publikaciji su mišljenja autora i ne izražavaju nužno stajalište Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva. Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, Zagreb, Kušlanova 27, <http://zaklada.civilnodrustvo.hr>

ISBN: 978-953-6955-16-9

## **Sadržaj**

Uvod	7
Metodologija	11
Osvrt na odabrane rezultate istraživanja <i>Žene u hrvatskoj politici 2007.</i>	13
Usporedba rezultata s istraživanjem <i>Žene u politici 2003.</i>	27
Zaključna razmatranja	35
Prilog	37
Summary	48



Anketno istraživanje *Žene u hrvatskoj politici* druga je faza planiranoga longitudinalnog empirijskog istraživanja kojim se propituju percepcije i stavovi hrvatskih građana/ki vezani uz političku participaciju žena, a koje Centar za ženske studije provodi uoči parlamentarnih izbora. Prvo anketno istraživanje, pod nazivom *Žene u politici*, provedeno je na zagrebačkom području od 20. listopada do 21. studenoga 2003. godine na uzorku od 808 punoljetnih žena i muškaraca. Rezultati toga istraživanja objavljeni su u knjizi *Gyné politiké ili o političkoj građanki* (Kašić, Biljana/Šinko, Marjeta (ur.) Zagreb: Centar za ženske studije, 2004.).

Inicijalno je istraživanje potaknula spoznaja kako do tada u Republici Hrvatskoj nisu sustavno provedena anketna istraživanja o stavovima građana/ki prema jednom od najtvrdokornijih oblika rodne/spolne diskriminacije: političke potpredstavljenosti žena.<sup>1</sup> Takav je spoznajno-istraživački kontekst potaknuo naš znanstveni interes, a rezultati istraživanja iz 2003. godine, kao i činjenica da se u ove četiri godine nisu pojavila nova znanstvena istraživanja te pojave, potvrdili su potrebu daljnjeg ispitivanja

---

<sup>1</sup> Vidi Uvodne napomene u: Kašić, Biljana/Šinko, Marjeta (ur.) (2004.) *Gyné politiké ili o političkoj građanki*. Zagreb: Centar za ženske studije, str. 15–17.

percepcija i stavova hrvatskih građana/ki o ženskoj političkoj participaciji kako bi se, među ostalim, pridonijelo i kvalitetnoj političkoj raspravi o potpredstavljenosti žena i mogućnostima promjene takvog stanja.

Tema ovog istraživanja, dakle, bila je znanstvena analiza vrijednosti, percepcija i znanja hrvatskih građana/ki o političarkama, političkoj participaciji žena te društvenom statusu žena općenito. Dodatno, metodologijski postupci i izbor uzorka trebali su osigurati mogućnost usporedne analize s prije provedenim istraživanjem *Žene u politici*.

S obzirom na navedeno, postavljeno je nekoliko općih ciljeva istraživanja:

1. ustanoviti, opisati i analizirati socijalna obilježja i vrijednosti hrvatskih građana/ki;
2. ustanoviti, opisati i analizirati odnos hrvatskih građana/ki prema vrijednosti rodne/spolne jednakosti, mehanizmima za promicanje rodne/spolne ravnopravnosti te procesima njihova postizanja;
3. ustanoviti, opisati i analizirati odnos hrvatskih građana/ki prema političarkama i političkoj participaciji žena;
4. ustanoviti, opisati i interpretirati promjene koje su nastale u stavovima i percepcijama ispitane populacije od 2003. do 2007. godine.

Glavnina terenskog dijela istraživanja *Žene u hrvatskoj politici* provedena je na zagrebačkom području od 22. listopada do 23. studenoga 2007. godine,<sup>2</sup> a anketiranjem je prikupljen 571 upitnik. Voditeljica projekta bila je Marjeta Šinko, a ostatak projektnog tima činile su Ana Pavlič, Sandra Prlenda, Martina Petrinjak i Maja Makar.

---

<sup>2</sup> Na određenim se područjima terensko istraživanje moralo produljiti do 4. prosinca 2007. godine.



U ovoj publikaciji donosimo rezultate istraživanja s osvrtom na neke od najzanimljivijih, kao i usporedbu s odabranim rezultatima inicijalnog istraživanja provedenog 2003. godine. Želja nam je, nakon treće faze istraživanja, koje će se provesti pred parlamentarne izbore 2011. godine, provesti cjelovitu analizu istraživanja te izdati studiju u kojoj bismo sjedinile i interpretirale sve dobivene nalaze.

Na kraju želimo zahvaliti savjetnici na projektu Vlasti Ilišin, neiscrpnom izvoru stručnih informacija i optimizma; Biljani Kašić, Mici Mladineo, Valeriji Baradi, Heleni Popović, Dunji Potočnik i Ivanu Rimcu na potpori i pomoći u osmišljavanju istraživanja; anketarima/kama čijim je savjesnim radom realiziran terenski dio istraživanja, posebno Vesni Barilar, Sunčani Bartaković, Ivi Bulić, Milki Ergarac, Siniši Harasimu, Sari Libernjak, Sanji Matotan i Sandri Mirković; svim ispitanicima/cama na njihovoj spremnosti na suradnju te Radi Borić i Jasminki Pešut na ženskoj podršci i hrabrenju.

Posebno zahvaljujemo Uredu za ravnopravnost spolova Vlade RH i zakladi Kvinna till Kvinna na financiranju ovog projekta.

Urednica

Marjeta Šinko



# Metodologija

Instrument upotrijebljen za prikupljanje empirijskih podataka bio je upitnik sa 73 pitanja zatvorenog tipa u obliku nominalnih i intervalnih ljestvica te pet pitanja otvorenog tipa. Upitnik je bio prilagođen kriterijima komparativne analize, tj. zadržala se formalna i sadržajna identičnost velikog broja varijabli primijenjenih u ispitivanju 2003. godine. Ukupno 131 varijabla operacionalizirana je u sljedeće setove:

- sociodemografska, sociostrukturalna i sociokulturna obilježja ispitanika/ca (spol, dob, socijalno podrijetlo, religijska samoidentifikacija, stupanj obrazovanja ispitanika/ce i njegovih/njezinih roditelja, socioprofesionalni status, bračni status, stranačka samoidentifikacija)
- percepcije društvenih pojava (diskriminacija žena, patrijarhalnost hrvatskog društva, društveni položaj žena)
- percepcije problema ženske političke participacije te ženskoga političkog potencijala (prepreke političkoj participaciji žena, interes i motivacija žena za politiku, aktivnosti žena u politici, "ženska pitanja")
- vrijednosne orijentacije hrvatskih građana/ki
- percepcije i stavovi o homoseksualnim političarima/kama

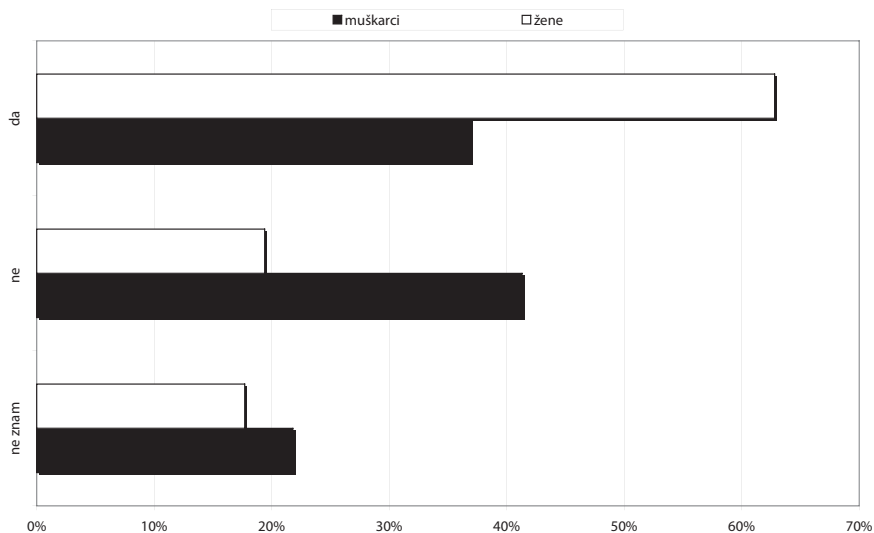
- zadovoljstvo radom i povjerenje u političare/ke
- znanje i informiranost o pitanju ravnopravnosti spolova/rodova, institucijama i instrumentima za njihovo promicanje te ženskim nevladinim udrugama
- percepcije medijskog prikazivanja političarki
- percepcija važnosti pitanja spolne/rodne ravnopravnosti te percepcija feminizma.

Korišten je sistemski slučajni uzorak, a planirano je da ga čini 600 punoljetnih muškaraca i žena na području Zagreba. Uzorak ispitanika/ca na zagrebačkom području podijeljen je na 17 gradskih četvrti (Brezovica, Črnomerec, Donja Dubrava, Donji grad, Gornja Dubrava, Gornji grad – Medveščak, Maksimir, Novi Zagreb – istok, Novi Zagreb – zapad, Peščenica – Žitnjak, Podsljeme, Podsused – Vrapče, Sesvete, Stenjevec, Trešnjevka – jug, Trešnjevka – sjever, Trnje). Broj ispitanika/ca po četvrti određen je razmjernim udjelom stanovništva četvrti u ukupnom stanovništvu Zagreba, čime se postigla maksimalna disperzija na području anketiranja. Kućanstva u kojima se obavljalo anketiranje izabrana su s popisa telefonskih pretplatnika/ca, a pojedinačni ispitanici/ce u kućanstvu birani su metodom posljednjeg rođendana.

# Osvrt na odabrane rezultate istraživanja *Žene u hrvatskoj politici 2007.*

Većina ispitanika/ca (52%) smatra kako su žene u Republici Hrvatskoj diskriminirane. Ipak, zamjetno je da postoji statistički značajna razlika ( $\chi^2=36,636$ ) u stavovima muškaraca i žena: najveći broj ispitanika (41,3%) ne uočava rodnu/spolnu diskriminaciju, za razliku od većine ispitanica (62,8%) koje to čine.

Grafikon 1.  
**Smatrate li da su žene u Republici Hrvatskoj diskriminirane?  
(prema spolu)**

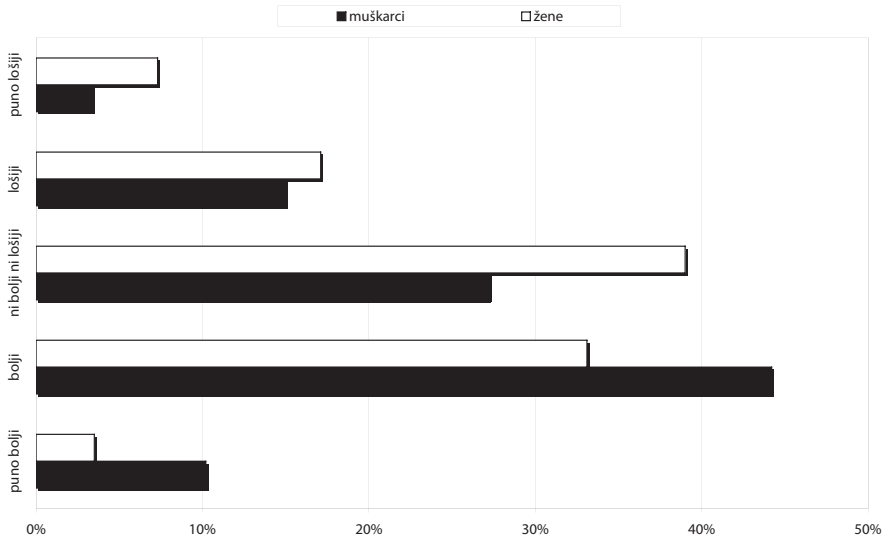


Kao situaciju s najvećim diskriminatornim potencijalom i ispitanici (80,5%) i ispitanice (91,4%) prepoznaju dvostruko opterećenje. Osim toga muškarci kao značajne diskriminatorne prakse prepoznaju zlostavljanje (69,0%) i lošije mogućnosti zapošljavanja žena (68,4%), dok je ženama važnija diskriminacija na tržištu rada: lošije mogućnosti zapošljavanja (85,8%) i napredovanja na poslu (83,9%).

Podatak da i muškarci i žene smatraju kako dvostruko opterećenje najviše pridonosi rodnoj/spolnoj diskriminaciji osobito je zanimljiv kad ga stavimo u kontekst životnih okolnosti samih ispitanika/ca. Naime, od ispitanika/ca smo tražili samoprocjenu vlastitog doprinosa kućanskim i obiteljskim obvezama. Razlike između odgovora muškaraca i žena statistički su značajne ( $\chi^2=85,504$ ) i očekivane. Tako 70,3% ispitanika navodi da se uopće ne bavi kućanskim i obiteljskim poslovima ili se pak njima bavi malo. Gotovo dvostruko manje ispitanica (36,7%) svrstalo je sebe u te dvije kategorije.

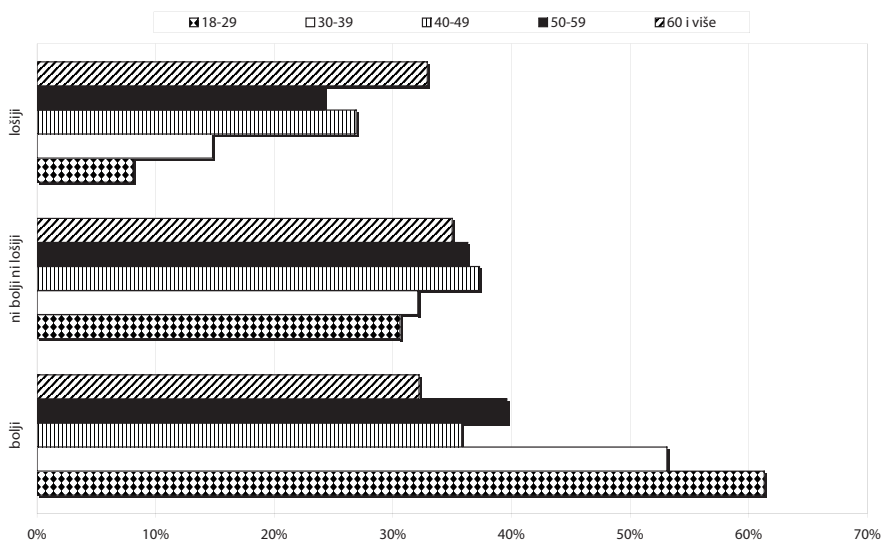
Najveći broj ispitanika/ca (44,0%) smatra kako se društveni položaj žena u Republici Hrvatskoj poboljšao u odnosu na preddemokratsko razdoblje. Nešto manji broj (34,1%) ispitanika/ca ne vidi promjene u ženskom statusu, dok najmanji broj ispitanika/ca (21,9%) smatra kako se položaj žena u Hrvatskoj u odnosu na razdoblje do 1990. zapravo pogoršao. Analizom podataka vezanih uz sociodemografske karakteristike ispitanika/ca uočavaju se statistički značajne razlike s obzirom na spol ( $\chi^2=20,963$ ) i dob ( $\chi^2=46,376$ ) ispitanika/ca. Gotovo očekivano, većina muškaraca (54,4%) smatra kako je ženama bolje, a najveći broj žena (39,0%) ne vidi promjene u svom položaju ni nabolje ni nagore.

Grafikon 2.  
**Je li status žena bolji ili lošiji u odnosu na razdoblje do 1990. godine?**  
 (prema spolu)



Još je, međutim, veća razlika između stavova različitih dobnih kohorti. Većina ispitanika/ca mlađih od 40 godina smatra kako se društveni položaj žena u demokratskom razdoblju poboljšao. Istovremeno, što su ispitanici/e stariji/e, a iako su neodlučniji/e je li ženama bolje, lošije ili isto, to više smatraju kako se položaj žena od 1990. godine naovamo pogoršao. Možemo tako zamijetiti gotovo dijametralno suprotne stavove najmlađih i najstarijih ispitanika/ca: većina ispitanika/ca (61,3%) iz najmlađe dobne skupine smatra kako je ženama bolje, 30,4% kako je njihov položaj isti, a 8,1% da je lošiji. S druge su strane ispitanici/e treće životne dobi kao najkritičnija skupina u kojoj najveći broj ispitanika/ca ne uočava nikakve promjene u statusu žena, dok 32,9% zamjećuje propadanje, a 32,2% poboljšanje.

Grafikon 3.  
**Je li status žena bolji ili lošiji u odnosu na razdoblje do 1990. godine?  
 (prema dobi)**



Zanimljivo je ovdje također napomenuti u kojim to područjima ispitanici/e vide pogoršanje, tj. poboljšanje statusa žena. Ispitanici/e koji smatraju da se položaj žena pogoršao to pogoršanje prije svega vide u području zaposlenosti (68,5%), materijalnog statusa (35,2%) te zdravstvene i socijalne sigurnosti (30,6%). Ispitanici/e koji su stava kako se položaj žena poboljšao također ga primjećuju u području materijalnog statusa (34,1%), a zatim u obrazovanju (33,6%) i podjeli poslova u obitelji (31,8%).

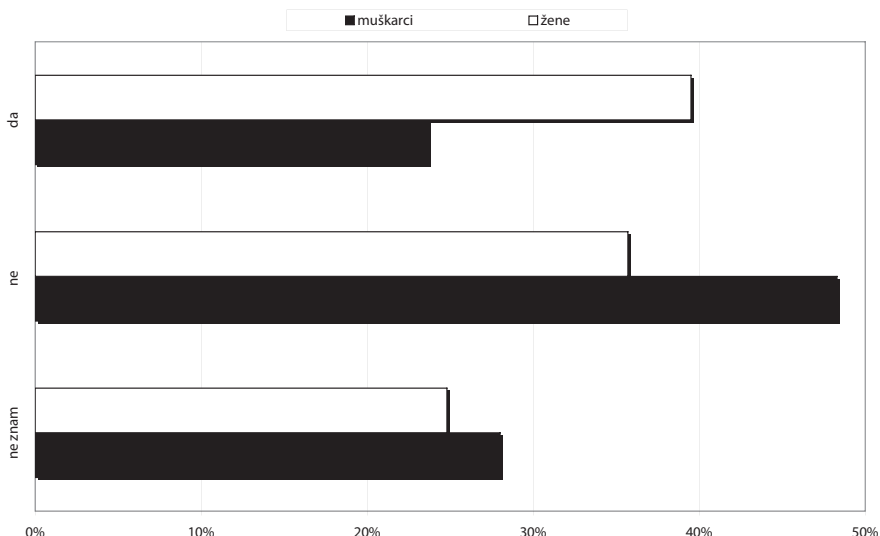
Upitani je li se status žena promijenio u posljednje četiri godine, većina ispitanika/ca (68,6%) odgovara kako je on ostao isti. No ovdje se ponovno javlja statistički značajna razlika ( $\chi^2=15,158$ ) u odgovaranju muškaraca i žena. Iako i većina muškaraca (59,9%) i većina žena (74,8%) smatra da od posljednjih parlamentarnih izbora nije bilo nikakve promjene u statusu žena, gotovo dvostruko više ispitanika (27,5%) nego ispitanica (14,1%) smatra kako je ženama bolje.



Osvrnimo se ovdje na još jedan podatak. Najveći broj ispitanika/ca (bez postojanja statistički značajnih razlika s obzirom na različite sociodemografske karakteristike) prepoznaje medije (60,2%), vjerske institucije (32,9%) i obrazovne institucije (25,5%) kao one koje najviše utječu na ulogu žena u društvu. Zanimljivo je da sudbene institucije uopće nisu prepoznate kao važne (3,1%), a ni političke stranke (15,8%) ni državne institucije (15,0%) ne zaokupljaju previše pozornost naših ispitanika/ca.

Najveći broj (41,0%) ispitanika/ca smatra kako ne postoje društvene prepreke aktivnijem bavljenju žena politikom, dok je 32,9% suprotnog stava. Stav o postojanju društvenih prepreka za aktivniju žensku političku participaciju uvjetovan je i stavom o postojanju rodne/spolne diskriminacije ( $\chi^2=89,399$ ). Kao što se i može predvidjeti, većina ispitanika/ca (62,1%) koji ne percipiraju diskriminaciju, ne percipira ni društvene prepreke, a najveći broj (48,4%) onih koji smatraju kako diskriminacija žena u Hrvatskoj postoji, smatra da postoje i prepreke za potencijalne političarke. Promatrajući odgovore prema sociodemografskim karakteristikama ispitanika/ca, ponovno se javlja statistički značajna razlika između stavova muškaraca i žena ( $\chi^2=14,322$ ).

Grafikon 4.  
**Postoje li neke društvene prepreke aktivnijem  
 bavljenju žena politikom?  
 (prema spolu)**



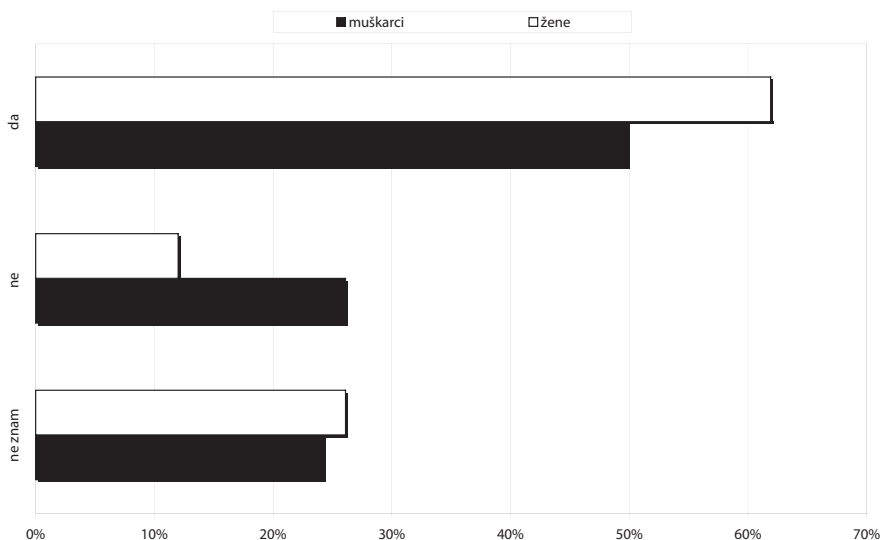
Ispitanici i ispitanice suprotstavljeni su u svojim stavovima: najveći broj ispitanika (48,3%) ne vidi prepreke, dok ih najveći broj (39,5%) ispitanica vidi. Također, možemo zamijetiti kako su žene neodlučnije, razlike su u postotcima pozitivnih i negativnih odgovora male (osobito kad ih usporedimo s odgovorima muškaraca). Oni ispitanici/ce koji smatraju da takve društvene prepreke postoje, ponajprije ih percipiraju u patrijarhalnim svjetonazorima u društvu (49,4%), dvostrukom opterećenju (42,6%) i predrasudama prema ženama (32,1%). Dodajmo još kako obrazovaniji ispitanici/e češće smatraju da su patrijarhalni svjetonazori društvene prepreke ( $\chi^2=23,107$ ), dok mlađi ispitanici/e češće navoditi predrasude ( $\chi^2=28,763$ ).

Nedovoljan interes političkih stranaka za promicanje žena u politici nije prepoznat kao najveća prepreka za aktivniju političku participaciju žena – samo 10,8% ispitanika/ca odabralo je tu opciju. Ipak, najveći broj (45,0%) ispitanika/ca smatra

kako žene nisu potaknute na napredovanje ni u jednoj stranci, a većina (52,6%) da se nijedna stranka ne bavi rješavanjem pitanja (ne)ravnopravnosti spolova. Istovremeno, samo 7,7% ispitanika/ca smatra kako zastupanje spolne ravnopravnosti političkim strankama odmaže u borbi za vlast.

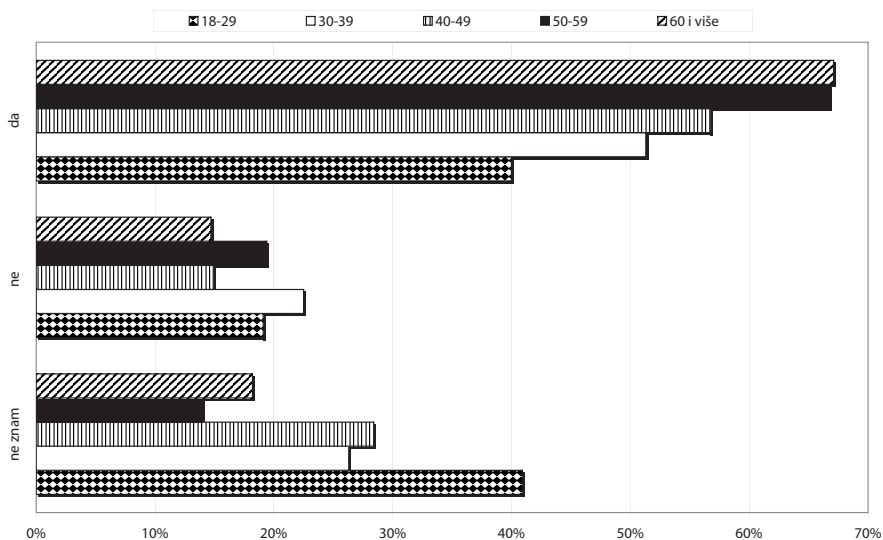
Većina ispitanika/ca (72,5%) nije zadovoljna brojem žena koje participiraju u hrvatskom političkom životu. Muškarci su, doduše, manje nezadovoljni od žena ( $\chi^2=31,502$ ), no unatoč tome većina muškaraca (60,4%), kao i većina žena (81,1%) smatra da u hrvatskoj politici ne sudjeluje dovoljno žena. Još veći broj ispitanika/ca (74,0%) nije zadovoljan predstavljenošću žena u Saboru RH. Muškarci su, ponovno, manje nezadovoljni te više zadovoljni i više neodlučni ( $\chi^2=28,253$ ) od žena. Ipak, većina ispitanika (62,6%) i većina ispitanica (82,1%) smatra kako 22% saborskih zastupnica nije dovoljno. Većina bi se ispitanika/ca (63%) čak složila sa 50-postotnom zastupljenošću žena u Saboru. Naravno, ispitanici manje od ispitanica ( $\chi^2=21,156$ ), ali ponovno većina (51,9%). Zanimljivo je u ovome trenutku napomenuti i kako bi se većina ispitanika/ca (59,3%) složila s primjenom ženskih kvota u svrhu povećanja zastupljenosti žena u Saboru. Najveći broj ispitanika (45,4%) i većina ispitanica (69,2%) tog su stava ( $\chi^2=29,386$ ). No upitani o učinkovitosti različitih posebnih mjera, ispitanici/e ženske kvote u politici odabiru u malom broju (12,9%), čime one dolaze na nisko šesto mjesto u hijerarhiji najučinkovitijih mjera. Dapače, samo 17,7% ispitanika/ca koji/e bi se složili/e s upotrebom kvota u svrhu povećanja broja žena u politici, smatra kako su one među najučinkovitijima.

Grafikon 5.  
**Hoće li veća zastupljenost žena promijeniti kvalitetu politike?  
 (prema spolu)**



Na upit hoće li povećanje broja žena u politici promijeniti i njenu kvalitetu, većina ispitanika/ca (56,8%) odgovara da hoće. Analiza sociodemografskih karakteristika ispitanika/ca pokazuje statistički značajne razlike s obzirom na spol ( $\chi^2=16,678$ ) i dob ( $\chi^2=31,608$ ) ispitanika/ca. Tako najveći broj (49,8%) muškaraca i većina (61,9%) žena smatra da povećana participacija žena znači i promjenu u kvaliteti politike, dok se više od dvostruko (26,1%) ispitanika nego ispitanica (12,0%) ne slaže s time. Također, možemo vidjeti da što su ispitanici/e stariji/e, to su skloniji/e vjerovati kako s većim brojem žena u politici dolazi do kvalitativne promjene politike, a najmlađi se ispitanici/e ističu svojom neodlučnošću kad je riječ o tom pitanju (najveći broj ispitanika/ca 40,9% odgovara ne znam).

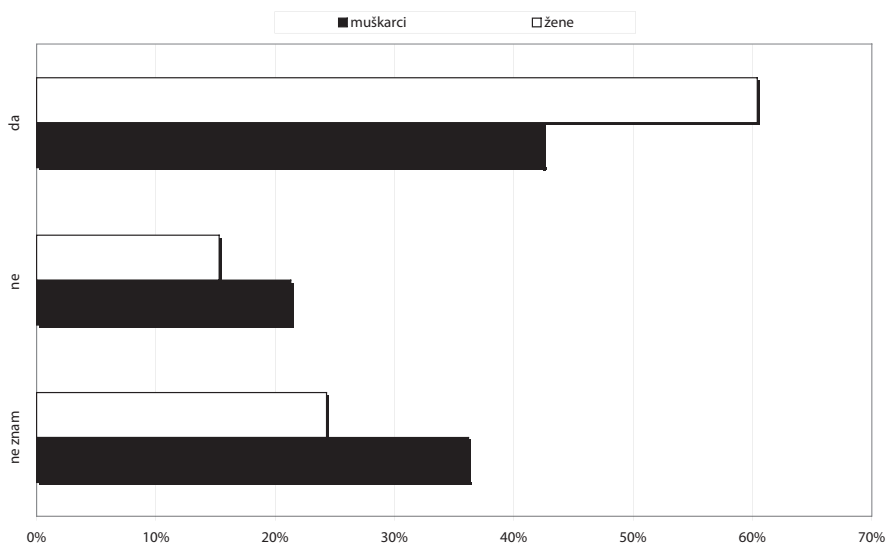
Grafikon 6.  
**Hoće li veća zastupljenost žena promijeniti kvalitetu politike?**  
 (prema dobi)



Navedimo ovdje još nekoliko podataka. Većina ispitanika/ca smatra kako su političarke slobodoumnije (60,0%), dosljednije (65,2%), imaju drukčiji politički diskurs (70%) te drukčiju listu političkih prioriteta (69,4%). Žene su sklonije ustvrditi da su žene slobodoumnije ( $\chi^2=35,638$ ) te dosljednije u provedbi političkih ciljeva ( $\chi^2=46,228$ ). Istariji ispitanici/e češće ustvrđuju da su žene slobodoumnije ( $\chi^2=35,248$ ) te dosljednije u provedbi političkih ciljeva ( $\chi^2=48,819$ ). Većina ispitanika/ca koji političarkama pripisuju veću dosljednost (69,9%) i slobodoumnost (67,9%) smatra kako će povećanje broja političarki donijeti promjenu kvalitete političkog života.

Većina ispitanika/ca (52,9%) smatra da postoje ženska pitanja koja se moraju riješiti političkim putem, njih 29,3% nije sigurno, dok 17,8% ispitanika/ca smatra da takvih pitanja nema. S obzirom na spol ispitanika/ca ponovno se javljaju i statistički značajne razlike u odgovaranju ( $\chi^2=15,564$ ).

Grafikon 7.  
**Postoje li "ženska pitanja" koja se moraju riješiti političkim putem?  
 (prema spolu)**

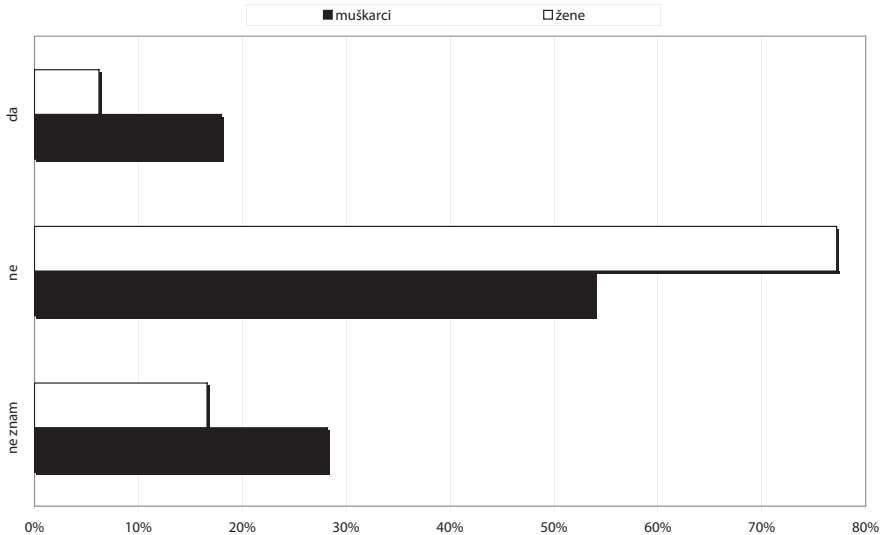


Tako većina (60,4%) žena smatra da postoje ženska pitanja koja se moraju riješiti političkim djelovanjem, dok su muškarci manje uvjereni u to – i po postotku onih koji se s time slažu (42,5%), i po postotku onih koji se ne slažu (21,3%) ili onih koji jednostavno nisu sigurni (36,2%). Oni ispitanici/e koji/e smatraju da se ženska pitanja moraju riješiti političkim kanalima, najčešće spominju jednaku plaću za jednak rad (57,3%), nasilje protiv žena (39,7%), neplaćen rad žena u kući (23,7%) te reproduktivna prava žena (19,1%). Ispitanice su sklonije navoditi neplaćen rad žena u kući ( $\chi^2=25,534$ ) te reproduktivna prava žena ( $\chi^2=11,308$ ) kao ženska pitanja.

Većina ispitanika/ca (45,5%) izjavljuje kako je upoznata s radom političarki. Iako ne postoje statistički značajne razlike s obzirom na sociodemografske karakteristike ispitanika/ca, možemo zamijetiti kako nešto više muškaraca nego žena prati rad političarki. Ispitanici/e upoznati s radom političarki

statistički su značajno nezadovoljniji brojem žena na odgovornim, visokim mjestima u državnoj službi ( $\chi^2=22,555$ ), no veća se razlika pojavljuje s obzirom na spol ispitanika/ca ( $\chi^2=32,325$ ).

Grafikon 8.  
**Imenuje li se dovoljno žena na visoka mjesta u državnim službama?  
 (prema spolu)**

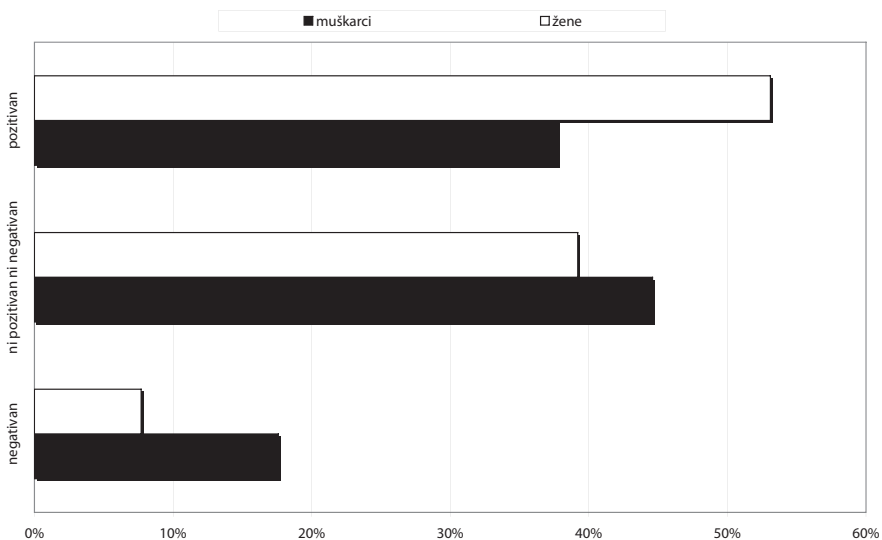


Velika je većina ispitanica (77,2%) ustvrdila kako je žena na visokim položajima nedovoljno, ispitanici su to učinili u manjem broju (53,9%), a češće su od ispitanica bili zadovoljni brojem žena na odgovornim položajima u državnoj upravi. Većina (71,6%) ispitanika i većina (67,9%) ispitanica, bez statistički značajne razlike u stavovima, smatra kako su žene na tim mjestima jednako učinkovite kao i muškarci, pri čemu ispitanice malo više naginju većoj učinkovitosti žena u odnosu na muškarce. Većina ispitanika/ca (53,8%) također smatra kako su žene u politici jednako aktivne kao i muškarci. No odgovori su ovdje mnogo raspršeniji: 30,6% ispitanika/ca smatra kako su žene aktivnije, a 15,5% da su manje aktivne.

Ispitanici/e procjenjuju kako su političarke najaktivnije u socijalnoj politici (63,8%), zdravstvenoj politici (34,6%) te pravosudnoj politici (30,3%).

Na kraju, osvrnimo se i na stavove ispitanika/ca o feminizmu. Najveći broj (46,6%) ispitanika/ca smatra kako hrvatska javnost nema ni pozitivan ni negativan stav prema feminizmu, dok 34,5% ispitanika/ca smatra da je taj stav negativan. Osoban stav ispitanika/ca prema feminizmu u najvećem je broju slučajeva pozitivan (46,7%), a nešto manje ispitanika/ca procjenjuje kako njihov stav nije ni pozitivan ni negativan. Spol ispitanika/ca statistički značajno utječe na stav o feminizmu ( $\chi^2=18,174$ ).

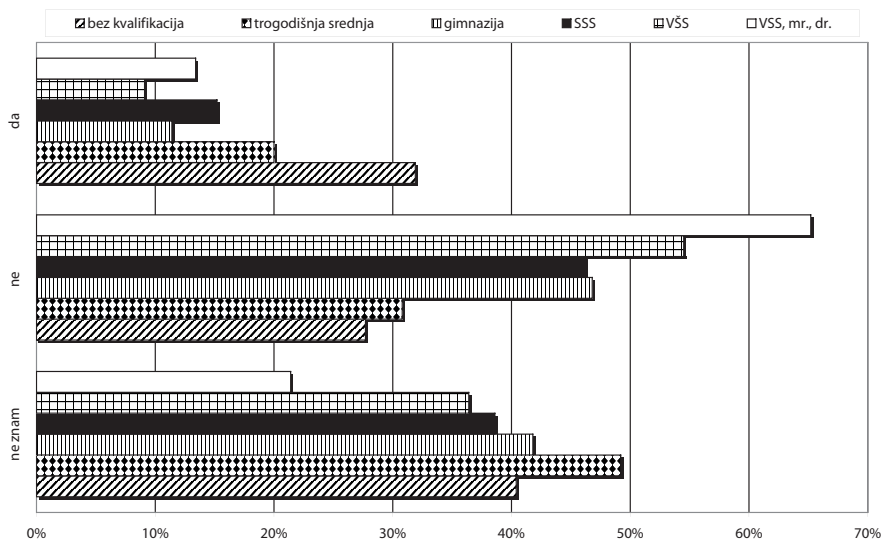
Grafikon 9.  
**Kakav je Vaš stav prema feminizmu?**  
 (prema spolu)





Većina ispitanica (53,1%) zaključuje kako je njihov stav prema feminizmu pozitivan, za razliku od najvećeg broja (44,6%) ispitanika koji smatraju da on nije ni pozitivan ni negativan. Također, muškarci su češće negativnog stava prema feminizmu nego žene. Osoban stav ispitanika/ca o feminizmu utječe i na percepciju o tome zastupaju li političarke feminističke stavove ( $\chi^2=26,924$ ). Ispitanici/e s izgrađenim stavovima o feminizmu skloniji su misliti kako političarke i zastupaju feminističke stavove. Analizom sociodemografskih karakteristika ispitanika/ca utvrđene su statistički značajne razlike s obzirom na dob ( $\chi^2=26,585$ ) i obrazovanje ispitanika/ca ( $\chi^2=45,861$ ).

Grafikon 10.  
Zastupaju li političarke feminističke stavove?  
(prema obrazovanju)



Uz iznimku najmlađe dobne skupine, što su ispitanici/e stariji/e, to su skloniji misliti kako su političarke zastupnice feminističkih ideja. Stav kako one to nisu dostiže vrhunac u dobnoj skupini četrdesetogodišnjaka te opada putem do ispitanika/ca treće životne dobi. Ipak, s obzirom na obrazovanje ispitanika/ca pojavljuje se i najveća razlika u odgovorima. Dakle, što su ispitanici/e obrazovaniji/e, to su manje uvjereni/e kako političarke zastupaju feminističke stavove – i obrnuto, što su neobrazovaniji/e, to su više uvjereni/e u to.

# Usporedba rezultata s istraživanjem *Žene u politici 2003.*

Tablica 1.

Smatrate li da su žene u Republici Hrvatskoj diskriminirane?				
	2003.		2007.	
	M	Ž	M	Ž
da	31,2	52,0	36,9	62,8
ne	51,3	30,0	41,3	19,4
ne znam	17,5	18,0	21,8	17,7
U kojoj mjeri svaka od navedenih situacija pridonosi diskriminaciji žena?				
	2003.		2007.	
	ne pridonosi	pridonosi	ne pridonosi	pridonosi
lošije mogućnosti zapošljavanja	32,9	67,1	21,3	78,7
lošije mogućnosti napredovanja na poslu	33,0	67,0	22,7	77,3
odsutnost žena u ekonomski prestižnim zanimanjima	38,8	61,2	35,0	65,0
dvostruko opterećenje (obitelj i posao)	20,9	79,1	13,0	87,0
stereotipna slika žena u medijima <sup>1</sup>	51,2	48,8	38,3	61,7
podzastupljenost žena u politici	45,7	54,3	36,2	63,8
nejednak pristup obrazovanju i sadržaj obrazovanja (npr. tradicionalna slika žena u udžbenicima) <sup>2</sup>	69,6	30,4	56,3	43,7
zlostavljanje (npr. seksualno, obiteljsko, seksualno uznemiravanje na poslu)	20,6	79,4	23,1	76,9

<sup>1</sup> U upitniku iz 2003. godine: *drukčija slika žena u medijima.*

<sup>2</sup> U upitniku iz 2003. godine: *nejednaki uvjeti i pristup obrazovanju.*

Kao što je već spomenuto u tekstu, većina ispitanika/ca (52,0%) smatra da u Hrvatskoj postoji rodna/spolna diskriminacija. Usporedimo li te podatke s podacima dobivenim prije četiri godine, kad je 43,2% ispitanika/ca smatralo da su žene diskriminirane, postaje vidljiv porast prihvaćenosti takvog stava.

Takva je promjena vidljiva kod obje spolne skupine: i kod ispitanika i kod ispitanica porasla je percepcija o postojanju diskriminacije, a opala percepcija o njenu nepostojanju. Iako su ispitanice i dalje te koje najviše (62,8%) percipiraju diskriminaciju (nesumnjivo zato što je i osjećaju), a najveći je broj ispitanika (41,3%) ne percipira, ipak su muškarci manje rezolutni u odbijanju postojanja rodne/spolne diskriminacije kao hrvatskoga društvenog fenomena nego što su to bili 2003. godine.

Pozitivna je promjena vidljiva i u percepciji sadržaja rodne/spolne diskriminacije. Kod ispitanika/ca istodobno raste prihvaćanje i opada neprihvatanje navedenih situacija kao diskriminatornih. Također možemo zamijetiti i mali pomak u percipiranoj hijerarhiji najznačajnijih diskriminatornih praksi: 2003. godine ispitanici/e su smatrali/e kako diskriminaciji žena najviše pridonose zlostavljanje, dvostruko opterećenje i lošije mogućnosti zapošljavanje, dok su 2007. godine naveli dvostruko opterećenje, lošije mogućnosti zapošljavanja i napredovanja na poslu.

Tablica 2.

<b>Prema Vašoj procjeni, je li status žena bolji ili lošiji u odnosu na razdoblje do 1990. godine?</b>				
	<b>2003.</b>		<b>2007</b>	
	M	Ž	M	Ž
lošiji	13,0	21,4	18,4	24,4
ni lošiji ni bolji	43,6	53,1	27,2	39,0
bolji	43,3	25,5	54,4	36,6
<b>U kojim se područjima promijenio status žena u odnosu na razdoblje do 1990. godine?</b>				
	<b>2003.</b>		<b>2007</b>	
	lošiji	bolji	lošiji	bolji
materijalni status	41,8	23,1	35,2	34,1
(ne)zaposlenost	67,4	19,2	68,5	25,3
zdravstvena i socijalna sigurnost	31,9	18,8	30,6	18,0
obrazovanje	4,3	24,2	3,7	33,6
podjela poslova u obitelji	2,8	21,5	9,3	31,8
participacija u političkom životu	5,7	42,7	11,1	28,6

Iz tablice 2. možemo zamijetiti promjenu u stavu ispitanika/ca o statusu žena u demokratskom nasuprot preddemokratskom razdoblju. Dok je 2003. godine najveći broj (49,1%) ispitanika/ca smatrao kako je položaj žena u načelu ostao isti, četiri godine poslije najveći broj (44,0%) ispitanika/ca smatra da je taj položaj bolji. Iako nešto više ispitanika i ispitanica vidi pogoršanja u statusu žena, istodobno su i muškarci i žene skloniji ustvrditi kako je ženama bolje. Dapače, razlika između žena koje ne percipiraju promjene i koje percipiraju promjene nabolje smanjila se drastično (u korist promjena nabolje), a između muškaraca u istim kategorijama povećala (također u korist promjena nabolje).

Dalje, percipirana područja pogoršanja statusa žena ostaju ista: (ne)zaposlenost, materijalni status te zdravstvena i socijalna sigurnost navode se i 2003. i 2007. godine. Promjene nastaju u percepciji područja u kojima je status žena bolji: dok su 2003. godine ponajprije navedene participacija u političkom životu, obrazovanje i materijalni status, 2007. godine ispitanici/e naglasak stavljaju na materijalni status, obrazovanje i podjelu poslova u obitelji. Ovdje je zanimljivo

primijetiti i kako je u posljednje četiri godine izrazito smanjena razlika između ispitanika/ca koji/e smatraju da je materijalni status žena lošiji, tj. bolji u demokratskom razdoblju.

Tablica 3.

<b>Postoje li, po Vama, neke društvene prepreke aktivnijem bavljenju žena politikom?</b>				
	<b>2003.</b>		<b>2007.</b>	
	M	Ž	M	Ž
da	23,6	30,4	23,7	39,5
ne	54,3	42,2	48,3	35,7
ne znam	22,1	27,4	28,0	24,8
<b>Što su, po Vama, najveće prepreke koje ženama onemogućavaju aktivnije bavljenje politikom?</b>				
	<b>2003.</b>		<b>2007.</b>	
zakonska neravnopravnost	8,2		8,6	
patrijarhalni svjetonazori u društvu općenito	44,1		49,4	
obrazovanje koje promiče spolne stereotipe i ne afirmira žene <sup>3</sup>	9,5		7,4	
predrasude (npr. "žene su nježni i slabiji spol, muškarci jaki i racionalni")	35,5		32,1	
dvostruka opterećenost (na poslu i u domu)	42,7		42,6	
nedostatak podrške obitelji i/ili uže okoline <sup>4</sup>	10,0		8,6	
nedovoljan interes političkih stranaka za promicanje žena u politici	20,5		14,8	
slika politike kao apstraktne, neučinkovite i bez utjecaja na svakodnevni život	17,3		1,9	
muška pravila igre u politici <sup>5</sup>	-		13,6	

Vidljivo je kako se u posljednje četiri godine i kod ispitanika i kod ispitanica dogodio pomak u prihvaćanju stava o postojanju društvenih prepreka koje žene onemogućavaju u aktivnijem bavljenju politikom. Najveći broj ispitanika/ca 2007. godine, kao i 2003., smatra kako takve prepreke ne postoje. No osim što se taj postotak smanjio (s 47,3% na 41,0%), povećao se i postotak onih koji primjećuju te društvene prepreke. Istodobno

<sup>3</sup> U upitniku iz 2003. godine: *obrazovanje koje promiče spolne stereotipe i diskriminaciju po spolu.*

<sup>4</sup> U upitniku iz 2003. godine: *nedostatak podrške obitelji i/ili okoline.*

<sup>5</sup> U upitniku iz 2003. godine ova opcija nije bio ponuđena.

su percepcije najznačajnijih društvenih prepreka ispitanika/ca koji/e društvene prepreke uočavaju ostale stabilne. Oni/e i dalje prije svega navode patrijarhalne svjetonazore, dvostruku opterećenost te predrasude, pri čemu se samo nešto više ispitanika/ca odlučuje za patrijarhalne svjetonazore, a nešto manje za predrasude.

**Tablica 4.**

<b>Sudjeluje li u političkom životu Republike Hrvatske dovoljno žena?</b>				
	<b>2003.</b>		<b>2007.</b>	
	M	Ž	M	Ž
da	19,0	8,8	20,3	5,8
ne	49,3	69,0	60,4	81,1
ne znam	31,8	22,2	19,3	13,1
<b>Je li sadašnji udio zastupnica u Saboru (22%) dovoljan?</b>				
	<b>2003.</b>		<b>2007.</b>	
	M	Ž	M	Ž
da	19,5	7,9	18,4	5,5
ne	49,4	70,4	62,6	82,1
ne znam	31,1	21,6	18,9	12,4
<b>Smatrate li da bi zastupljenost žena u Saboru trebala biti proporcionalna njihovoj zastupljenosti u stanovništvu?</b>				
	<b>2003.</b>		<b>2007.</b>	
	M	Ž	M	Ž
da	32,0	56,1	51,9	70,9
ne	40,4	22,5	26,2	12,5
ne znam	27,5	21,4	21,8	16,6
<b>Smatrate li da će veća zastupljenost žena promijeniti kvalitetu politike?</b>				
	<b>2003.</b>		<b>2007.</b>	
	M	Ž	M	Ž
da	38,1	57,0	49,8	61,9
ne	31,8	16,9	26,1	12,0
ne znam	30,1	26,1	24,2	26,1

Tablica 4. zorno prikazuje kako je u posljednje četiri godine poraslo nezadovoljstvo ispitanika/ca zastupljenošću žena u hrvatskoj politici. Također, porast nezadovoljstva vidljiv je i kod muškaraca i žena. Tako 2007. godine većina ispitanika i ispitanica smatra da u hrvatskoj politici sudjeluje nedovoljno žena, da predstavljenost žena u Saboru od 22% nije dovoljna

te da bi ta predstavljenost trebala biti proporcionalna zastupljenosti žena u populaciji. Upravo je ovaj posljednji podatak vrlo zanimljiv jer se 2003. godine najveći broj (40,4%) muškaraca nije slagao s takvom razinom zastupljenosti žena u parlamentu. Osim toga, možemo primijetiti kako su ispitanici/ce skloniji/e misliti da će veća zastupljenost žena utjecati na kvalitetu politike nego što su to činili prije četiri godine.

Tablica 5.

<b>Postoje li, po Vama, "ženska pitanja" koja se moraju riješiti političkim putem?</b>				
	<b>2003.</b>		<b>2007.</b>	
	M	Ž	M	Ž
da	33,6	57,0	42,5	60,4
ne	33,6	18,3	21,3	15,3
ne znam	32,7	24,7	36,2	24,3
<b>Za koje teme smatrate da spadaju u "ženska pitanja"??<sup>6</sup></b>				
	<b>2003.</b>		<b>2007.</b>	
nasilje protiv žena	60,4		39,7	
neplaćen rad žena u kući <sup>7</sup>	11,5		23,7	
reproduktivna prava žena/pravo na izbor	19,0		19,1	
odgovorno partnerstvo žena i muškaraca	15,8		17,6	
jednaka plaća za jednak rad	39,8		57,3	
ravnopravna zastupljenost žena u političkom životu	15,0		12,2	
sadržaji koji promiču kulturu nenasilja <sup>8</sup>	15,8		8,0	

U posljednje se četiri godine također dogodio pomak u stavovima o postojanju ženskih pitanja koja se moraju riješiti političkim putem. Naime, većina (52,9%) je ispitanika/ca 2007. godine potvrdila kako takva pitanja postoje, za razliku od najvećeg broja (47,1%) ispitanika/ca 2003. godine. I kod muškaraca i kod žena vidimo porast u prihvaćanju i opadanje

<sup>6</sup> Iz tablice su isključeni odgovori *ženska perspektiva u obrazovanju te raspodjela proračunskih sredstava s obzirom na spol* budući da ih ispitanici/e nisu prepoznali kao bitna "ženska pitanja" (ukupno je manje od 5% ispitanika/ca odabralo te opcije).

<sup>7</sup> U upitniku iz 2003. godine: *besplatan rad žena u kući*.

<sup>8</sup> U upitniku iz 2003. godine: *sadržaji koji promiču kulturu nenasilja i spolne/rodne odgovornosti*.



u neprihvatanju postojanja takvih ženskih pitanja, jedino što su muškarci 2007. godine nešto malo više odabirali odgovor *ne znam*. Kada dalje pogledamo odgovore ispitanika/ca koji/e smatraju kako se ženska pitanja moraju riješiti političkim putem, vidimo da 2007. godine najviše navode gotovo identične teme kao i 2003. godine,<sup>9</sup> uz iznimku što su nasilje protiv žena i jednaka plaća za jednak rad zamijenili mjesta u hijerarhiji važnosti.

---

<sup>9</sup> Godine 2007. ti/te ispitanici/e navode neplaćen rad žena u kući kao drugo po važnosti žensko pitanje, no kako je u upitniku iz 2003. godine ta opcija bila imenovana kao besplatan rad žena u kući, usporedba je manjkava.



# Zaključna razmatranja

Rezultati istraživanja upućuju na razliku između stavova i percepcija muškaraca i žena. Iako ispitanici/e u većini odgovora pokazuju osviještenost o različitim aspektima rodne/spolne jednakosti, spol ispitanika/ca najčešće čini značajnu razliku. Takvi nas rezultati, naravno, ne trebaju ostaviti zatečene – ispitanice progovaraju iz osobnog iskustva i interesa. U usporedbi s podacima iz 2003. godine općenito uočavamo pozitivne pomake i veću osviještenost ispitanika/ca. Na primjer, oni/e su osviješteniji/e kad je riječ o rodnoj/spolnoj diskriminaciji: više je primjećuju i bolje shvaćaju njen sadržaj nego prije četiri godine. Ipak, određeni rezultati nalažu oprez.

Prema istraživanju, ispitanice navode lošije mogućnosti zapošljavanja i napredovanja na poslu kao najznačajnije aspekte rodne/spolne diskriminacije, i dalje percipiraju glavna pogoršanja statusa žena na području zaposlenosti i materijalnog statusa, a jednaku plaću za jednak rad navode kao najvažnije žensko pitanje, što sve upućuje na rodnu/spolnu diskriminaciju u ekonomskoj sferi kao mjesto sve veće zabrinutosti ispitanica.

Podatak da ispitanici/e ne prepoznaju sudbene institucije kao one koje bitno utječu na ulogu žena u društvu zabrinjavajući je. Bez obzira na to pripisuju li im manjak moći i/ili interesa ili

pak u odgovorima ispitanika/ca možemo prepoznati kritiku pravosuđa kao takvog (neučinkovitoga, korumpiranog), pomalo je paradoksalno da legitimne institucije države s golemim resursima stoje na dnu ljestvice zajedno s nevladinim organizacijama. To više što je odgovornost za promicanje jednakosti muškaraca i žena te zaštitu ženskih ljudskih prava mnogobrojnim međunarodnim ugovorima i sporazumima stavljena u nadležnost državnih institucija.

Ispitanici/ce su nezadovoljni brojem žena u politici, njihovom zastupljenošću u parlamentu i položajima u državnim službama. No i dalje postoji konfuzija oko toga zašto je tako ili kako bi se to moglo promijeniti. Tako podzastupljenost žena u politici nije visoko prepoznata diskriminatorna praksa, ispitanici/e i dalje smatraju da ne postoje društvene prepreke koje onemogućavaju aktivnu političku participaciju žena, ali žene se istodobno percipiraju kao zainteresirane za politiku.

Također, ispitanici/e izraženu aktivnost političarki prepoznaju prije svega u tzv. mekim resorima. Ako se zapitamo koliko je takva percepcija stvar realnog stanja, a koliko stereotipiziranja političarki od ispitanika/ca, moramo se zapitati i što taj nalaz znači za žene u politici. Jesu li socijalna, mirovinska, zdravstvena i obrazovna politika i sl. mjesta daljnje afirmacije?

Nadalje, a na razini gotovo političke korektnosti, ispitanici/ce slažu se kako bi zastupljenost žena u Saboru trebala biti 50% i čak su u tu svrhu spremni podržati primjenu ženskih kvota, no kvote ne smatraju pretjerano učinkovitim, kao ni odgovarajuću pravnu regulativu. Iako bismo mogle sa zadovoljstvom promatrati podatak kako ispitanici/e najviše vrednuju obrazovanje koje promiče ravnopravnost spolova kao najučinkovitiju posebnu mjeru, hvaleći njihovu usmjerenost na dugoročna, korjenita poboljšanja, činjenica je da taj nalaz ne ostavlja dovoljno prostora za brže promjene u ostvarivanju rodne/spolne jednakosti.

CENTAR ZA ŽENSKÉ STUDIJE  
Zagreb, Berislavićeva 12  
tel. 48 72 406

## ANKETA ŽENE U HRVATSKOJ POLITICI

Istraživanje *Žene u hrvatskoj politici* provodi Centar za ženske studije u Zagrebu. Ispitivanjem se nastoje prikupiti podaci o stavovima hrvatskih građana/ki o društvenom, a posebice političkom statusu žena u Republici Hrvatskoj. Anketiranje se obavlja na uzorku od 600 ispitanika/ca na zagrebačkom području.

U anketi je nekoliko tipova pitanja. Kod nekih pitanja ponuđeno je više odgovora, a odgovara se tako da se zaokruži broj ispred onog odgovora koji je najbliži Vašemu mišljenju. U nekim pitanjima ponuđena Vam je mogućnost da zaokružite više odgovora koji najviše odgovaraju Vašemu mišljenju. Na neka pitanja odgovara se opisnim odgovorima i u njima možete svojim riječima potpuno slobodno izreći vlastito mišljenje. Ako Vam nešto nije jasno, pitajte anketara/ku.

Rezultati ove anonimne ankete koristit će se isključivo u znanstvene svrhe. Molimo Vas da na sva postavljena pitanja odgovarate iskreno i slobodno jer se samo tako može osigurati uspješnost istraživanja.

Unaprijed Vam zahvaljujemo na suradnji!

### NAPOMENA UREDNICE:

Distribucija odgovora prikazana je postotcima ukupno danih odgovora, zatim postotcima odgovora muškaraca i na kraju postotcima odgovora žena. Za pitanja koja su dobila manje od 5% odgovora nije navedena spolna struktura. Pitanja 49., 52., 61., 75. i 78. otvoreno su tipa.

**1) Koji je Vaš spol?**

1. muški							<b>41,6</b>
2. ženski							<b>58,4</b>

**2) Koja je Vaša dob?**

1. 18 – 29 godina						<b>23,0</b>	30,8	17,5
2. 30 – 39 godina						<b>16,2</b>	16,8	15,8
3. 40 – 49 godina						<b>13,4</b>	13,0	13,7
4. 50 – 59 godina						<b>18,6</b>	16,3	20,2
5. 60 i više godina						<b>28,8</b>	23,1	32,9

**3) Gdje ste Vi i Vaši roditelji najvećim dijelom proveli djetinjstvo do 15. godine?**

(Zaokružite odgovarajući broj za svaku osobu)

		A Vi		B Otac		C Majka			
1. na selu	<b>28,1</b>	26,0	29,6	<b>43,5</b>	41,4	45,1	<b>45,4</b>	42,6	47,4
2. u manjem gradu	<b>19,8</b>	17,8	21,3	<b>23,2</b>	18,7	26,4	<b>24,9</b>	23,0	26,3
3. u velikom gradu (Split, Osijek, Rijeka)	<b>8,4</b>	10,6	6,9	<b>9,2</b>	12,3	7,0	<b>7,2</b>	8,3	6,3
4. u Zagrebu	<b>43,7</b>	45,7	42,3	<b>24,0</b>	27,6	21,5	<b>22,5</b>	26,0	20,0

**4) Kakav je Vaš odnos prema religiji?**

1. uvjereni/a sam vjernik/ca i prihvaćam sve što moja vjera uči							<b>34,0</b>	31,6	35,7
2. vjernik/ca sam iako ne prihvaćam sve što moja vjera uči							<b>38,0</b>	35,9	39,5
3. nisam siguran/a vjerujem li ili ne vjerujem							<b>4,8</b>		
4. prema religiji sam ravnodušan/a							<b>4,6</b>		
5. nisam religiozan/a i nemam ništa protiv religije							<b>17,3</b>	18,9	16,2
6. nisam religiozan/a i protivnik/ca sam religije							<b>1,2</b>		

**5) Koje ste obrazovanje stekli Vi i Vaši roditelji?**

(Zaokružite odgovarajući broj za svaku osobu)

		A Vi		B Otac		C Majka			
1. bez školske spreme	<b>0,8</b>			<b>4,3</b>		<b>8,4</b>	10,1	7,3	
2. osnovna škola	<b>8,8</b>	3,4	12,7	<b>24,4</b>	23,7	24,9	<b>35,6</b>	27,6	41,1
3. industrijska i/ili zanatska srednja škola (trogodišnja)	<b>13,3</b>	13,1	13,4	<b>23,4</b>	16,2	28,4	<b>10,9</b>	7,5	13,2
4. gimnazija	<b>16,1</b>	15,0	16,8	<b>4,6</b>			<b>8,0</b>	9,5	7,0
5. ostale srednje škole (četvergodišnje)	<b>26,9</b>	26,7	27,1	<b>16,1</b>	15,7	16,5	<b>20,6</b>	22,1	19,5
6. viša škola	<b>11,6</b>	14,6	9,6	<b>12,6</b>	14,1	11,6	<b>6,0</b>	8,5	4,2
7. fakultet	<b>20,5</b>	24,3	17,8	<b>12,8</b>	14,6	11,6	<b>9,3</b>	13,1	6,6
8. magisterij, doktorat	<b>2,0</b>			<b>1,7</b>			<b>1,2</b>		

**6) Koji je Vaš radni status?**

1. zaposlen/a							<b>34,1</b>	32,4	35,3
2. samozaposlen/a							<b>4,8</b>		
3. umirovljenik/ca							<b>33,9</b>	29,0	37,3
4. nezaposlen/a							<b>7,6</b>	7,2	7,9
5. domaćin/ca							<b>3,2</b>		
6. učenik/ca, student/ica							<b>14,4</b>	21,3	9,6
7. ostalo, što							<b>2,0</b>		

**7) U koju se od navedenih skupina možete svrstati s obzirom na posao koji obavljate?**

(Ako ste umirovljenik/ca, navedite posljednji posao koji ste obavljali)

1. nezaposlen/a							<b>17,7</b>	20,0	16,0
2. individualni poljoprivrednik/ca							<b>0,4</b>		
3. radnik/ca							<b>22,8</b>	18,5	25,8
4. službenik/ca							<b>13,8</b>	8,5	17,4
5. stručnjak/inja s VŠS ili VSS, ali nije rukovoditelj/ica							<b>12,1</b>	10,0	13,6
6. rukovoditelj/ica odjela, pogona i sl.							<b>8,0</b>	9,0	7,3
7. direktor/ica, pomoćnik/ica direktora/ice i sl.							<b>3,5</b>		
8. samostalno obavljate djelatnost							<b>7,6</b>	10,5	5,6
9. vlasnik/ica ili suvlasnik/ica radnje sa zaposlenicima							<b>1,4</b>		
10. poslodavac/teljica, vlasnik/ica ili suvlasnik/ica poduzeća							<b>0,4</b>		
11. ostalo, što							<b>12,3</b>	14,0	11,1

**8) Koje je Vaše bračno stanje?**

1. neoženjen/neudana	<b>27,8</b>	43,3	16,8
2. oženjen/udana	<b>50,2</b>	44,7	54,1
3. rastavljen/a	<b>5,4</b>	3,8	6,5
4. živimo zajedno, ali nismo vjenčani	<b>5,0</b>	2,9	6,5
5. udovac/ica	<b>11,6</b>	5,3	16,1

**9) Imate li djece?**

1. da	<b>63,5</b>	50,5	72,5
2. ne	<b>36,5</b>	49,5	27,5

**10) Da se sada održavaju izbori, za koju biste parlamentarnu stranku glasovali?***(Navedite šifre parlamentarnih stranaka)*

1. DC	<b>0,8</b>		
2. HDZ	<b>16,2</b>	17,1	15,5
3. HNS	<b>4,4</b>		
4. HSS	<b>2,5</b>		
5. HSLS	<b>0,8</b>		
6. HSP	<b>2,3</b>		
7. HSU	<b>4,6</b>		
8. HDSSB	<b>0,2</b>		
9. MDS	<b>0,2</b>		
10. PGS	<b>0,2</b>		
11. SDP	<b>33,2</b>	31,7	34,3
12. za neku drugu stranku, koju	<b>1,7</b>		
13. ne znam	<b>23,7</b>	21,6	25,1
14. ne bih glasovao/la	<b>9,3</b>	10,6	8,5

**11) Jeste li član/ica neke od navedenih skupina i organizacija?***(Zaokružite najviše 2 odgovora)*

1. politička stranka	<b>5,5</b>	6,7	4,5
2. organizacija za zaštitu ljudskih prava	<b>0,6</b>		
3. organizacija za zaštitu ženskih prava	<b>0,4</b>		
4. mirotvorna organizacija	<b>0,2</b>		
5. organizacija za zaštitu okoliša	<b>1,0</b>		
6. sindikat	<b>6,1</b>	3,8	7,5
7. sportska udruga ili skupina	<b>5,1</b>	9,5	1,7
8. kulturna ili umjetnička skupina	<b>3,0</b>		
9. udruga mladeži	<b>1,8</b>		
10. neka druga, koja	<b>5,1</b>	5,3	4,8
11. nisam član/ica nijedne skupine ni organizacije	<b>76,2</b>	69,7	78,8

**12) Koliko vremena prosječno provodite u obavljanju kućanskih i obiteljskih poslova?**

1. do 15 sati tjedno	<b>40,2</b>	49,0	33,9
2. od 15 sati do 30 sati tjedno	<b>26,7</b>	20,4	31,1
3. od 30 sati do 60 sati tjedno	<b>15,4</b>	6,3	21,8
4. više od 60 sati tjedno	<b>6,9</b>	1,9	10,4
5. ne bavim se kućanskim i obiteljskim poslovima	<b>10,9</b>	22,3	2,8

**13) Smatrate li da su žene u Republici Hrvatskoj diskriminirane?**

1. da	<b>52,0</b>	36,9	62,8
2. ne	<b>28,5</b>	41,3	19,4
3. ne znam	<b>19,4</b>	21,8	17,7

**14) U kojoj mjeri svaka od navedenih situacija pridonosi diskriminaciji žena?***(Zaokružite odgovarajući broj za sve navedeno)*

		4 izrazito pridonosi		3 uglavnom pridonosi		2 uglavnom ne pridonosi		1 uopće ne pridonosi				
1. lošije mogućnosti zapošljavanja	<b>34,9</b>	27,4	40,1	<b>43,8</b>	41,1	45,6	<b>14,4</b>	20,5	10,2	<b>6,9</b>	11,1	4,0
2. lošije mogućnosti napredovanja na poslu	<b>31,3</b>	25,3	35,5	<b>46,0</b>	42,6	48,4	<b>15,8</b>	21,1	12,1	<b>6,9</b>	11,1	4,0

## ŽENE U HRVATSKOJ POLITICI

3.	odsutnost žena u ekonomski prestižnim zanimanjima	<b>25,2</b>	17,1	30,9	<b>39,8</b>	32,6	44,9	<b>25,9</b>	36,9	18,1	<b>9,1</b>	13,4	6,0
4.	dvostruko opterećenje (obitelj i posao)	<b>59,6</b>	47,9	67,6	<b>27,4</b>	32,6	23,7	<b>9,2</b>	13,7	6,1	<b>3,8</b>	5,8	2,5
5.	stereotipna slika žena u medijima	<b>24,8</b>	15,6	31,2	<b>36,9</b>	32,8	39,8	<b>28,8</b>	38,7	21,8	<b>9,5</b>	12,9	7,1
6.	podzastupljenost žena u politici	<b>25,1</b>	16,9	30,9	<b>38,6</b>	34,9	41,3	<b>27,5</b>	32,8	23,8	<b>8,7</b>	15,3	4,1
7.	nejednak pristup obrazovanju i sadržaj obrazovanja (npr. tradicionalna slika žena u udžbenicima)	<b>15,1</b>	13,0	16,5	<b>28,6</b>	18,9	35,3	<b>32,4</b>	32,4	32,2	<b>23,9</b>	35,7	15,8
8.	obiteljsko, seksualno uznemiravanje (npr. seksualno uznemiravanje na poslu)	<b>43,4</b>	36,9	47,8	<b>33,6</b>	32,1	34,6	<b>17,0</b>	19,8	15,1	<b>6,1</b>	11,2	2,6

### 15) Smatrate li da je hrvatsko društvo patrijarhalno?

1.	da	<b>60,9</b>	55,3	64,9
2.	ne	<b>20,5</b>	24,4	17,8
3.	ne znam	<b>18,6</b>	20,3	17,4

### 16) U kojim situacijama Vi osobno najviše primjećujete patrijarhalnost hrvatskog društva?

(Zaokružite najviše 2 odgovora)

1.	održavanje stereotipnih uloga muškaraca i žena	<b>30,0</b>	28,8	30,1
2.	razlika u odgoju djevojčica i dječaka	<b>17,8</b>	14,4	19,9
3.	podržavanje tradicionalnog obrazovanja	<b>5,5</b>	6,7	4,5
4.	isticanje figure oca (obitelj, politika, mediji)	<b>13,8</b>	11,5	15,1
5.	održavanje pozicije muške moći u društvu	<b>23,3</b>	17,8	26,7
6.	podjela kućanskih poslova na štetu žene	<b>25,6</b>	24,0	26,0
7.	nasilje nad ženama	<b>21,1</b>	18,8	22,3
8.	nevidljivost ženskog doprinosa u povijesti, znanosti, kulturi	<b>8,3</b>	7,7	8,6
9.	nešto drugo, što	<b>1,4</b>		
10.	ne primjećujem patrijarhalnost u hrvatskom društvu	<b>15,4</b>	18,8	12,7

### 17) Koliko se slažete s tvrdnjama o ženama koje se ovdje navode?

(Zaokružite odgovarajući broj za svaku tvrdnju)

TVRDNJE	4 potpuno se slažem	3 uglavnom se slažem	2 uglavnom se ne slažem	1 uopće se ne slažem								
1. Žene se moraju više žrtvovati od muškaraca kako bi uspjele.	<b>46,7</b>	28,7	59,4	<b>34,0</b>	36,1	32,5	<b>11,9</b>	20,3	5,9	<b>7,4</b>	14,9	2,1
2. Žene su nedovoljno agresivne da bi se mogle baviti politikom.	<b>11,6</b>	11,1	12,0	<b>26,6</b>	23,2	29,1	<b>35,5</b>	37,4	34,2	<b>26,2</b>	28,3	24,7
3. Žene ne mogu imati i obitelj i političku karijeru.	<b>13,3</b>	13,5	13,1	<b>20,0</b>	19,5	20,4	<b>31,4</b>	30,0	32,5	<b>35,2</b>	37,0	33,9
4. Ženama je mjesto u kući, a politiku bi trebale prepustiti muškarcima.	<b>5,3</b>	6,0	4,7	<b>7,8</b>	6,0	9,1	<b>16,4</b>	20,1	13,8	<b>70,5</b>	67,8	72,5

### 18) Koje društvene i političke institucije ili skupine najviše utječu na ulogu žena u društvu?

(Zaokružite najviše 2 odgovora)

1.	mediji	<b>60,2</b>	62,0	55,8
2.	vjerske institucije	<b>32,9</b>	33,7	30,8
3.	političke stranke	<b>15,8</b>	15,4	15,4
4.	obrazovne institucije	<b>25,5</b>	18,8	29,1
5.	državne institucije (Vlada, Sabor, Predsjednik)	<b>15,0</b>	10,1	17,8
6.	sudbene institucije	<b>3,1</b>		
7.	nevladine organizacije	<b>10,1</b>	11,1	8,9
8.	neke druge, koje	<b>1,4</b>		

### 19) Po Vašoj procjeni, je li status žena bolji ili lošiji u odnosu na razdoblje do 1990. godine?

1.	puno lošiji	<b>5,7</b>	3,4	7,3
2.	lošiji	<b>16,2</b>	15,0	17,1
3.	ni lošiji ni bolji	<b>34,1</b>	27,2	39,0
4.	bolji	<b>37,7</b>	44,2	33,1
5.	puno bolji	<b>6,3</b>	10,2	3,5



**20) U kojim se područjima promijenio status žena u odnosu na razdoblje do 1990. godine?***(Zakružite najviše 2 odgovora)*

1. materijalni status	<b>28,0</b>	28,4	26,7
2. (ne)zaposlenost	<b>35,4</b>	32,7	36,0
3. zdravstvena i socijalna sigurnost	<b>18,2</b>	16,8	18,5
4. obrazovanje	<b>21,1</b>	19,7	21,2
5. podjela poslova u obitelji	<b>19,8</b>	19,2	19,5
6. participacija u političkom životu	<b>18,8</b>	21,2	16,4
7. nešto drugo, što	<b>3,1</b>		
8. status žena se nije promijenio	<b>18,4</b>	13,9	20,9

**21) Po Vašoj procjeni, je li status žena bolji ili lošiji od proteklih parlamentarnih izbora 2003. godine?**

1. puno lošiji	<b>2,8</b>		
2. lošiji	<b>8,9</b>	9,2	8,6
3. ni lošiji ni bolji	<b>68,6</b>	59,9	74,8
4. bolji	<b>18,1</b>	25,6	12,8
5. puno bolji	<b>1,6</b>		

**22) U kojim se područjima promijenio status žena od proteklih parlamentarnih izbora 2003. godine?***(Zakružite najviše 2 odgovora)*

1. materijalni status	<b>22,1</b>	24,0	19,9
2. (ne)zaposlenost	<b>20,2</b>	20,2	19,5
3. zdravstvena i socijalna sigurnost	<b>14,5</b>	12,5	15,4
4. obrazovanje	<b>9,8</b>	9,1	9,8
5. podjela poslova u obitelji	<b>9,4</b>	11,5	7,5
6. participacija u političkom životu	<b>10,2</b>	12,5	8,2
7. nešto drugo, što	<b>2,2</b>		
8. status žena se nije promijenio	<b>47,4</b>	40,9	50,3

**23) Postoje li, po Vama, neke društvene prepreke aktivnijem bavljenju žena politikom?**

1. da	<b>32,9</b>	23,7	39,5
2. ne	<b>41,0</b>	48,3	35,7
3. ne znam	<b>26,2</b>	28,0	24,8

**24) Što su, po Vama, najveće prepreke koje ženama onemogućavaju aktivnije bavljenje politikom?***(Zakružite najviše 2 odgovora)*

1. zakonska neravnopravnost	<b>6,5</b>	4,8	7,5
2. patrijarhalni svjetonazori u društvu općenito	<b>30,8</b>	28,4	31,5
3. obrazovanje koje promiče spolne stereotipe i ne afirmira žene	<b>4,3</b>		
4. predrasude (npr. "žene su nježni i slabiji spol, muškarci jaki i racionalni")	<b>26,9</b>	26,9	26,0
5. dvostruka opterećenost žena (na poslu i u domu)	<b>39,8</b>	31,7	44,2
6. nedostatak podrške obitelji i/ili uže okoline	<b>10,2</b>	8,7	11,0
7. nedovoljan interes političkih stranaka za promicanje žena u politici	<b>10,8</b>	6,3	13,7
8. slika politike kao apstraktne, neučinkovite i bez utjecaja na svakodnevni život	<b>3,7</b>		
9. muška pravila igre u politici	<b>11,4</b>	9,6	12,3
10. nešto drugo, što	<b>0,6</b>		
11. ne postoje prepreke koje ženama onemogućavaju aktivnije bavljenje politikom	<b>18,2</b>	26,0	12,0

**25) Po Vašem mišljenju, bi li se žene trebale baviti politikom?**

1. da	<b>90,0</b>	87,5	91,8
2. ne	<b>5,2</b>	5,3	5,2
3. ne znam	<b>4,8</b>		

**26) Koji su najznačajniji razlozi zbog kojih bi se, po Vama, žene trebale baviti politikom?***(Zakružite najviše 2 odgovora)*

1. jer su temeljem općeg prava glasa žene formalno ravnopravne u politici	<b>32,3</b>	38,0	27,7
2. jer je politika javna djelatnost od dobrobiti za oba spola	<b>39,1</b>	41,3	37,0
3. jer će sudjelovanjem žena politika biti kvalitetnija i pravednija	<b>25,8</b>	16,8	31,8
4. jer su žene jednako politički osviještene kao i muškarci	<b>30,4</b>	28,8	31,2
5. jer žene unose promjene, drukčiji stil u vođenju politike	<b>25,6</b>	19,7	29,5
6. jer se sudjelovanjem žena povećava povjerenje u političke institucije i demokraciju	<b>9,3</b>	9,6	8,9
7. nešto drugo, što	<b>1,8</b>		
8. žene se ne bi trebale baviti politikom	<b>4,0</b>		

<b>27) Čine li Vam se žene općenito zainteresirane za politiku?</b>			
1. vrlo zainteresirane	<b>8,0</b>	5,3	10,0
2. zainteresirane	<b>50,5</b>	48,8	51,7
3. ni zainteresirane ni nezainteresirane	<b>28,4</b>	32,9	25,2
4. nezainteresirane	<b>12,7</b>	12,6	12,8
5. veoma nezainteresirane	<b>0,4</b>		
<b>28) Jeste li upoznati s radom političarki?</b>			
1. da	<b>45,5</b>	49,3	42,9
2. ne	<b>39,9</b>	41,0	39,1
3. ne znam	<b>14,6</b>	9,8	18,0
<b>29) Sudjeluje li u političkom životu Republike Hrvatske dovoljno žena?</b>			
1. da	<b>11,8</b>	20,3	5,8
2. ne	<b>72,5</b>	60,4	81,1
3. ne znam	<b>15,7</b>	19,3	13,1
<b>30) Je li sadašnji udio zastupnica u Saboru (22%) dovoljan?</b>			
1. da	<b>10,9</b>	18,4	5,5
2. ne	<b>74,0</b>	62,6	82,1
3. ne znam	<b>15,1</b>	18,9	12,4
<b>31) Smatrate li da bi zastupljenost žena u Saboru trebala biti proporcionalna njihovoj zastupljenosti u stanovništvu?</b>			
1. da	<b>63,0</b>	51,9	70,9
2. ne	<b>18,2</b>	26,2	12,5
3. ne znam	<b>18,8</b>	21,8	16,6
<b>32) Biste li se složili s primjenom ženskih kvota u svrhu povećanja broja zastupnica u Saboru?</b>			
1. da	<b>59,3</b>	45,4	69,2
2. ne	<b>18,1</b>	26,1	12,5
3. ne znam	<b>22,6</b>	28,5	18,3
<b>33) Podržavate li pozitivne, odnosno posebne mjere namijenjene postizanju ravnopravnosti spolova?</b>			
1. da	<b>79,6</b>	72,3	84,7
2. ne	<b>5,7</b>	7,8	4,2
3. ne znam	<b>14,8</b>	19,9	11,1
<b>34) Koje su, po Vama, pozitivne, odnosno posebne mjere namijenjene postizanju ravnopravnosti spolova najviše učinkovite?</b> <i>(Zaokružite najviše 2 odgovora)</i>			
1. davanje prednosti ženama pri zapošljavanju	<b>21,5</b>	13,0	25,7
2. ženske kvote u politici	<b>12,9</b>	10,1	14,0
3. obrazovanje koje promiče ravnopravnost spolova	<b>48,2</b>	47,6	45,2
4. posebne institucije (npr. ministarstvo za žene, pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, sudovi)	<b>16,5</b>	12,0	18,5
5. specifična zdravstvena zaštita žena (npr. savjetovišta, obavezne mamografije)	<b>18,6</b>	15,9	19,2
6. adekvatan društveni tretman nasilja nad ženama	<b>21,9</b>	23,1	19,5
7. odgovarajuća pravna regulativa (npr. rodnoosviješteni kazneni zakoni, izborni zakoni)	<b>11,3</b>	8,2	12,7
8. obavezni roditeljski dopust za očeve	<b>10,2</b>	8,7	10,6
9. nešto drugo, što	<b>2,1</b>		
10. nijedna pozitivna, odnosno posebna mjera nije učinkovita	<b>5,8</b>	9,1	3,1
<b>35) Smatrate li da će veća zastupljenost žena promijeniti kvalitetu politike?</b>			
1. da	<b>56,8</b>	49,8	61,9
2. ne	<b>17,9</b>	26,1	12,0
3. ne znam	<b>25,3</b>	24,2	26,1
<b>36) Imenuje li se dovoljno žena na odgovorna, visoka mjesta u državnim službama?</b>			
1. da	<b>11,1</b>	18,0	6,2
2. ne	<b>67,5</b>	53,9	77,2
3. ne znam	<b>21,4</b>	28,2	16,6
<b>37) Smatrate li da su žene na tim mjestima jednako učinkovite kao i muškarci?</b>			
1. više učinkovite od muškaraca	<b>22,9</b>	16,5	27,5
2. jednako učinkovite kao i muškarci	<b>71,6</b>	76,7	67,9

3.	manje učinkovite od muškaraca	<b>5,5</b>	6,8	4,5									
<b>38)</b>	<b>Postoje li, po Vama, "ženska pitanja" koja se moraju riješiti političkim putem?</b>												
1.	da	<b>52,9</b>	42,5	60,4									
2.	ne	<b>17,8</b>	21,3	15,3									
3.	ne znam	<b>29,3</b>	36,2	24,3									
<b>39)</b>	<b>Za koje teme smatrate da spadaju u "ženska pitanja"?</b>												
	<i>(Zaokružite najviše 2 odgovora)</i>												
1.	nasilje protiv žena	<b>36,5</b>	38,0	33,9									
2.	neplaćen rad žena u kući	<b>19,7</b>	8,7	26,7									
3.	reproduktivna prava žena/pravo na izbor	<b>16,0</b>	9,1	20,2									
4.	odgovorno partnerstvo žena i muškaraca	<b>18,4</b>	18,3	17,8									
5.	ženska perspektiva u obrazovanju (npr. ženski/rodni studiji)	<b>2,9</b>											
6.	jednaka plaća za jednak rad	<b>49,8</b>	46,6	50,0									
7.	ravnopravna zastupljenost žena u političkom životu	<b>11,5</b>	13,0	9,9									
8.	sadržaji koji promiču kulturu nenasilja	<b>8,2</b>	12,0	5,1									
9.	raspodjela proračunskih sredstava s obzirom na spol	<b>1,8</b>											
10.	nešto drugo, što	<b>1,6</b>											
11.	ne postoje "ženska pitanja"	<b>8,4</b>	12,0	5,5									
<b>40)</b>	<b>Imaju li žene različite političke interese od muškaraca?</b>												
1.	da	<b>33,9</b>	29,0	37,5									
2.	ne	<b>35,7</b>	34,3	36,8									
3.	ne znam	<b>30,3</b>	36,7	25,8									
<b>41)</b>	<b>Mogu li, po Vama, muškarci pravedno zastupati i ženske i muške interese?</b>												
1.	da	<b>35,1</b>	41,1	30,9									
2.	ne	<b>47,4</b>	38,6	53,6									
3.	ne znam	<b>17,5</b>	20,3	15,5									
<b>42)</b>	<b>Primjećujete li Vi osobno da se političarke u nastupu pozivaju ili referiraju na svoj spol?</b>												
1.	da	<b>20,7</b>	26,4	16,6									
2.	ne	<b>56,0</b>	50,0	60,3									
3.	ne znam	<b>23,3</b>	23,6	23,1									
<b>43)</b>	<b>Koliko se slažete s tvrdnjama o političarkama koje se ovdje navode?</b>												
	<i>(Zaokružite odgovarajući broj za svaku tvrdnju)</i>												
	<b>TVRDNJE</b>		<b>4</b>		<b>3</b>		<b>2</b>		<b>1</b>				
			potpuno se		uglavnom se		uglavnom se		uopće se				
			slažem		slažem		ne slažem		ne slažem				
1.	Žene su slobodoumnije od muškaraca.	<b>21,8</b>	13,4	27,8	<b>38,1</b>	32,0	42,5	<b>27,6</b>	34,5	22,7	<b>12,4</b>	20,1	7,0
2.	Žene imaju drukčiju listu političkih prioriteta od muškaraca.	<b>18,8</b>	14,8	21,8	<b>50,5</b>	46,9	53,1	<b>24,0</b>	29,6	19,9	<b>6,6</b>	8,7	5,2
3.	Žene u politici/o politici govore na drukčiji način od muškaraca.	<b>17,7</b>	14,9	19,6	<b>52,3</b>	48,7	54,9	<b>23,0</b>	26,7	20,4	<b>7,0</b>	9,7	5,1
4.	Žene su dosljednije u provedbi političkih ciljeva od muškaraca.	<b>29,2</b>	17,2	37,5	<b>36,0</b>	34,9	36,8	<b>27,1</b>	32,3	23,5	<b>7,7</b>	15,6	2,2
<b>44)</b>	<b>Mislite li da žene imaju drukčiju motivaciju za bavljenje politikom od muškaraca?</b>												
1.	da	<b>38,7</b>	35,6	41,0									
2.	ne	<b>35,9</b>	38,9	33,7									
3.	ne znam	<b>25,4</b>	25,5	25,3									
<b>45)</b>	<b>Koji su, po Vama, najznačajniji motivi žena za bavljenje politikom?</b>												
	<i>(Zaokružite najviše 2 odgovora)</i>												
1.	svijest o podčinjenosti žena	<b>25,4</b>	24,0	25,3									
2.	ravnjernija distribucija moći u društvu	<b>28,3</b>	27,9	27,4									
3.	promjena sadržaja i prioriteta politike	<b>15,0</b>	13,5	15,4									
4.	izraženi vrijednosti pravednosti i dobrobiti za društvo	<b>26,8</b>	21,6	29,5									
5.	rješavanje konkretnih problema u zajednici	<b>31,8</b>	24,0	36,0									
6.	zastupanje interesa drugih manjinskih grupa	<b>5,1</b>	5,8	4,5									
7.	nešto drugo, što	<b>2,3</b>											
8.	žene nemaju drukčiju motivaciju za bavljenje politikom od muškaraca	<b>21,1</b>	22,6	19,2									

<b>46) Kako biste ocijenili aktivnost žena u politici u odnosu na muškarce?</b>			
1. više su aktivne od muškaraca	<b>30,6</b>	26,2	33,8
2. jednako su aktivne kao muškarci	<b>53,8</b>	54,4	53,4
3. manje su aktivne od muškaraca	<b>15,5</b>	19,4	12,8
<b>47) Na kojim su područjima, po Vašem mišljenju, političarke najaktivnije?</b> <i>(Zaokružite najviše 2 odgovora)</i>			
1. pravosudna politika	<b>30,3</b>	30,8	28,8
2. zdravstvena politika	<b>34,6</b>	36,1	32,2
3. obrazovna politika	<b>25,4</b>	23,6	25,7
4. obrambena i sigurnosna politika	<b>2,9</b>		
5. financijska politika	<b>5,3</b>	5,8	4,8
6. socijalna politika	<b>63,8</b>	60,1	64,0
7. nešto drugo, što	<b>2,9</b>		
<b>48) Može li se, po Vama, govoriti o ženskoj politici?</b>			
1. da	<b>21,5</b>	18,4	23,7
2. ne	<b>50,1</b>	50,5	49,8
3. ne znam	<b>28,4</b>	31,1	26,5
<b>49) Kako definirate žensku politiku?</b>	<b>54,6</b>	55,3	54,1
<b>50) Kome, po Vama, hrvatska javnost više vjeruje, političarkama ili političarima?</b>			
1. više vjeruje političarkama	<b>10,1</b>	14,6	6,9
2. podjednako vjeruje političarkama i političarima	<b>31,2</b>	32,2	30,4
3. više vjeruje političarima	<b>27,9</b>	24,4	30,4
4. ne vjeruje ni političarkama ni političarima	<b>30,8</b>	28,8	32,2
<b>51) Kome Vi osobno više vjerujete, političarkama ili političarima?</b>			
1. više vjerujem političarkama	<b>18,0</b>	11,7	22,4
2. podjednako vjerujem političarkama i političarima	<b>40,2</b>	43,9	37,6
3. više vjerujem političarima	<b>4,8</b>		
4. ne vjerujem ni političarkama ni političarima	<b>37,0</b>	36,6	37,2
<b>52) Zašto vjerujete ili ne vjerujete političarkama?</b>	<b>61,6</b>	62,0	61,3
<b>53) Koga, po Vama, hrvatska javnost više cijeni, političarke ili političare?</b>			
1. više cijeni političarke	<b>5,9</b>	7,3	4,9
2. podjednako cijeni političarke i političare	<b>31,1</b>	32,2	30,3
3. više cijeni političare	<b>44,7</b>	41,5	47,0
4. ne cijeni ni političarke ni političare	<b>18,3</b>	19,0	17,8
<b>54) Koga Vi osobno više cijenite, političarke ili političare?</b>			
1. više cijenim političarke	<b>22,3</b>	15,6	27,1
2. podjednako cijenim političarke i političare	<b>50,5</b>	51,7	49,7
3. više cijenim političare	<b>5,5</b>	7,3	4,2
4. ne cijenim ni političarke ni političare	<b>21,7</b>	25,4	19,1
<b>55) Promatrajući javne istupe političara, biste li rekli da oni tretiraju političarke kao ravnopravne?</b>			
1. da	<b>21,1</b>	27,5	16,6
2. ne	<b>60,8</b>	52,7	66,6
3. ne znam	<b>18,1</b>	19,8	16,9
<b>56) Po Vašem mišljenju, bi li hrvatska javnost prihvatila ženu za premijerku ili glasala za ženu predsjednicu Republike Hrvatske?</b>			
1. da	<b>44,2</b>	45,2	43,4
2. ne	<b>32,1</b>	31,7	32,4
3. ne znam	<b>23,7</b>	23,1	24,1
<b>57) Biste li Vi osobno prihvatili ženu za premijerku ili glasali za ženu predsjednicu Republike Hrvatske?</b>			
1. da	<b>87,6</b>	81,3	92,1
2. ne	<b>6,0</b>	9,6	3,4
3. ne znam	<b>6,4</b>	9,1	4,5

**58) Po Vašem mišljenju, bi li hrvatska javnost prihvatila političara ili političarku drukčije spolne orijentacije?**

1. da				<b>8,2</b>	11,1	6,2
2. ne				<b>74,3</b>	70,7	77,0
3. ne znam				<b>17,4</b>	18,3	16,8

**59) Biste li Vi osobno prihvatili političara ili političarku drukčije spolne orijentacije?**

1. da				<b>39,2</b>	33,2	43,4
2. ne				<b>41,8</b>	46,2	38,6
3. ne znam				<b>19,1</b>	20,7	17,9

**60) Je li Vam pri izboru političkih kandidata/tkinja važan spol?**

1. da				<b>6,2</b>	7,2	5,5
2. ne				<b>87,8</b>	83,2	91,0
3. ne znam				<b>6,0</b>	9,6	3,4

**61) Zašto Vam je pri izboru političkih kandidata/tkinja nevažan ili važan spol?**

68,8 65,9 70,9

**62) Jeste li čuli za sljedeće? (Zaokružite odgovarajući broj za sve navedeno)**

				1 da		2 ne
1. Ured za ravnopravnost spolova Vlade RH	<b>53,5</b>	54,4	52,8	<b>46,5</b>	45,6	47,2
2. Saborski odbor za ravnopravnost spolova	<b>39,4</b>	44,3	35,9	<b>60,6</b>	55,7	64,1
3. Pravobranitelj/ica za ravnopravnost spolova	<b>56,6</b>	59,9	54,2	<b>43,4</b>	40,1	45,8
4. Zakon o ravnopravnosti spolova	<b>62,9</b>	65,9	60,8	<b>37,1</b>	34,1	39,2
5. Nacionalna politika za promicanje ravnopravnosti spolova	<b>37,3</b>	37,7	36,9	<b>62,7</b>	62,3	63,1

**63) Jeste li čuli za sljedeće ženske nevladine organizacije?**

(Zaokružite odgovarajući broj za svaku organizaciju)

				1 da		2 ne
1. Autonomna ženska kuća Zagreb	<b>77,6</b>	68,3	84,1	<b>22,4</b>	31,7	15,9
2. B.a.B.e. – Budi aktivna, budi emancipirana	<b>86,6</b>	83,8	88,5	<b>13,4</b>	16,2	11,5
3. Centar za žene žrtve rata	<b>44,0</b>	38,8	47,6	<b>56,0</b>	61,2	52,4
4. Centar za ženske studije	<b>41,8</b>	40,5	42,7	<b>58,2</b>	59,5	57,3
5. Kontra	<b>36,0</b>	39,3	33,6	<b>64,0</b>	60,7	66,4
6. Ženska infoteka	<b>6,8</b>	8,5	5,7	<b>93,2</b>	91,5	94,3
7. Ženska mreža Hrvatske	<b>28,4</b>	28,5	28,3	<b>71,6</b>	71,5	71,7

**64) Na koji se način informirate o politici, političarima/kama i političkim događajima?**

(Zaokružite odgovarajući broj za sve navedeno)

		4 često		3 povremeno		2 rijetko		1 nikad				
1. dnevni tisak	<b>48,7</b>	53,7	45,0	<b>30,3</b>	29,1	31,2	<b>14,4</b>	10,8	17,0	<b>6,6</b>	6,4	6,7
2. tjednici i časopisi	<b>15,6</b>	13,4	17,2	<b>29,7</b>	33,8	26,6	<b>32,7</b>	32,3	33,0	<b>22,0</b>	20,4	23,2
3. televizija	<b>71,7</b>	68,3	74,1	<b>20,2</b>	23,9	17,5	<b>6,1</b>	5,9	6,3	<b>2,0</b>		
4. radio	<b>39,4</b>	35,8	42,0	<b>30,1</b>	30,8	29,5	<b>18,9</b>	21,4	17,1	<b>11,6</b>	11,9	11,4
5. Internet	<b>25,2</b>	30,7	21,0	<b>18,5</b>	18,5	18,5	<b>12,5</b>	13,2	12,0	<b>43,9</b>	37,6	48,6
6. stranačke aktivnosti (sastanci, publikacije, skupovi)	<b>1,9</b>			<b>5,3</b>	6,0	4,8	<b>14,7</b>	17,1	13,0	<b>78,0</b>	75,4	80,0
7. razgovor s članovima obitelji	<b>21,8</b>	16,3	25,8	<b>33,0</b>	32,0	33,7	<b>31,3</b>	34,0	29,4	<b>13,9</b>	17,7	11,1
8. razgovor s prijateljima, susjedima i kolegama na poslu	<b>22,0</b>	19,7	23,7	<b>38,4</b>	40,4	36,9	<b>28,8</b>	30,5	27,6	<b>10,8</b>	9,4	11,8

**65) Jesu li političarke dovoljno prisutne u medijima?**

1. da						<b>39,0</b>	43,0	36,2
2. ne						<b>38,2</b>	30,4	43,8
3. ne znam						<b>22,7</b>	26,6	20,0

**66) Primjećujete li da se u medijima drukčije prikazuju političarke od političara?**

1. da	<b>31,8</b>	27,1	35,2
2. ne	<b>46,5</b>	52,2	42,4
3. ne znam	<b>21,7</b>	20,8	22,4

**67) Koliko se slažete s tvrdnjama koje se ovdje navode?**

(Zaokružite odgovarajući broj za svaku tvrdnju)

TVRDNJE	4 potpuno se slažem			3 uglavnom se slažem			2 uglavnom se ne slažem			1 uopće se ne slažem		
1. U medijima se manje prati rad političarki nego političara.	<b>18,6</b>	15,6	20,8	<b>36,4</b>	27,6	42,7	<b>31,8</b>	36,7	28,3	<b>13,2</b>	20,1	8,2
2. Mediji se više bave osobnim izgledom političarki nego političara.	<b>29,9</b>	24,1	34,0	<b>37,6</b>	40,7	35,5	<b>23,7</b>	23,1	24,1	<b>8,7</b>	12,1	6,4
3. U medijima se političarke češće od političara prikazuju kao dobrotvorke.	<b>18,5</b>	16,7	19,9	<b>41,5</b>	44,9	39,0	<b>29,2</b>	26,8	30,9	<b>10,8</b>	11,6	10,3
4. Mediji se češće osvrću na obiteljski život političarki nego političara.	<b>18,2</b>	14,1	21,1	<b>34,6</b>	31,3	36,9	<b>34,2</b>	34,3	34,1	<b>13,0</b>	20,2	7,9

**68) Smatrate li da političke stranke posvećuju dovoljno pozornosti pitanju (ne)ravnopravnosti spolova?**

1. da	<b>11,3</b>	16,4	7,6
2. ne	<b>59,7</b>	50,7	66,1
3. ne znam	<b>29,0</b>	32,9	26,3

**69) Znete li za razlike u djelovanju stranaka s obzirom na pitanje (ne)ravnopravnosti spolova?**

1. da	<b>12,7</b>	13,1	12,5
2. ne	<b>87,3</b>	86,9	87,5

**70) Koje se parlamentarne stranke najviše bave rješavanjem pitanja (ne)ravnopravnosti spolova?**

(Navedite najviše 3 šifre parlamentarnih stranaka)

1. DC	<b>8,8</b>	8,2	6,2
2. HDZ	<b>11,0</b>	11,1	7,2
3. HNS	<b>15,0</b>	15,4	9,6
4. HSS	<b>1,0</b>		
5. HSLS	<b>9,8</b>	8,7	7,2
6. HSP	<b>3,0</b>		
7. IDS	<b>1,5</b>		
8. MDS	<b>0,3</b>		
9. SDP	<b>29,8</b>	25,0	22,9
10. SDA HR	<b>0,3</b>		
11. neke druge stranke, koje	<b>2,0</b>		
12. nijedna stranka	<b>52,6</b>	38,9	44,2

**71) U kojim su parlamentarnim strankama žene najviše potaknute na napredovanje?**

(Navedite najviše 3 šifre parlamentarnih stranaka)

1. DC	<b>9,8</b>	10,6	6,2
2. HDZ	<b>13,3</b>	13,5	8,9
3. HNS	<b>16,0</b>	16,8	10,3
4. HSS	<b>1,5</b>		
5. HSLS	<b>11,3</b>	9,1	9,2
6. HSP	<b>2,0</b>		
7. HDSSB	<b>0,2</b>		
8. IDS	<b>1,2</b>		
9. PGS	<b>0,2</b>		
10. SDP	<b>31,0</b>	25,5	25,0
11. SDA HR	<b>0,5</b>		
12. u nekim drugim strankama, kojim	<b>2,7</b>		
13. ni u jednoj stranci	<b>45,0</b>	31,3	40,4

<b>72) Mislite li da zastupanje spolne ravnopravnosti političkim strankama pomaže ili odmaže u borbi za vlast?</b>			
1. pomaže u borbi za vlast	<b>44,5</b>	44,2	44,8
2. ne utječe na borbu za vlast	<b>47,8</b>	47,6	47,9
3. odmaže u borbi za vlast	<b>7,7</b>	8,3	7,3
<b>73) Kakav je, po Vama, stav hrvatske javnosti prema feminizmu?</b>			
1. izrazito pozitivan	<b>2,3</b>		
2. uglavnom pozitivan	<b>16,6</b>	17,8	15,8
3. ni pozitivan ni negativan	<b>46,6</b>	43,6	48,8
4. uglavnom negativan	<b>31,2</b>	34,7	28,8
5. izrazito negativan	<b>3,3</b>		
<b>74) Kakav je Vaš osoban stav prema feminizmu?</b>			
1. izrazito pozitivan	<b>12,2</b>	10,3	13,6
2. uglavnom pozitivan	<b>34,5</b>	27,5	39,5
3. ni pozitivan ni negativan	<b>41,4</b>	44,6	39,2
4. uglavnom negativan	<b>10,6</b>	15,2	7,3
5. izrazito negativan	<b>1,2</b>		
<b>75) Koji su stavovi, po Vama, feministički?</b>	<b>44,0</b>	43,7	44,2
<b>76) Zastupaju li političarke, po Vašem mišljenju, feminističke stavove?</b>			
1. da	<b>15,7</b>	19,0	13,3
2. ne	<b>47,7</b>	45,9	49,0
3. ne znam	<b>36,7</b>	35,1	37,8
<b>77) Jeste li primijetili da se neke političarke deklariraju kao feministkinje?</b>			
1. da, koje	<b>7,9</b>	7,5	8,1
2. ne	<b>53,5</b>	54,3	53,0
3. ne znam	<b>38,6</b>	38,2	38,9
<b>78) VAŠ KOMENTAR OVOG ISTRAŽIVANJA</b>	<b>79,2</b>	75,9	81,5
Smatrate li da je ovo istraživanje <i>Žene u hrvatskoj politici</i> potrebno?			
Je li Vas potaknulo na razmišljanje o novim temama ili problemima?			

## Summary

The survey research *Women in Croatian Politics* is the second successive research carried out by the Centre for Women's Studies that explores the perceptions and attitudes of Croatian citizens towards the political participation of women and which takes place prior to parliamentary elections.

The theme of this research was the scientific analysis of the values, perceptions and knowledge of Croatian citizens (males/females) about female politicians, the political participation of women and the social status of women in general. Also, the methodological methods and sample used were to secure a comparative analysis with the earlier research *Women in Politics* which was carried out in 2003.

The instrument used for gathering empirical data was a questionnaire with 73 closed-type questions and 5 open-type questions. The questionnaire was adapted to the criteria necessary for a comparative analysis in that it retained a similar format and content of a greater number of variables applied in the survey from 2003. A systematic random sample was used which comprised of 600 adult males and females in the area of the City of Zagreb.

The results of the research point to the differences between the attitudes and perceptions of men and women. Even though the respondents generally show an awareness about the various aspects of gender/sex equality, the sex of the respondents themselves often constitute a significant difference. In comparison with the data obtained in 2003, positive advances and a greater awareness on the part of the respondents is noticeable in general. An example of this is that they show greater awareness in terms of sex/gender discrimination: they notice it more and understand its content better than four years ago. Nevertheless, certain results call for caution.

According to the research results, sex/gender discrimination in the economic sphere appears as a place of greater concern for female respondents, respondents in general do not recognize judicial institutions as having a significant influence on the role of women in society, respondents are dissatisfied with the number of women in politics, their representation in Parliament and their positions in state administration bodies, but there continues to be confusion about why this is so or how this can be changed. Also, respondents exceedingly value education which promotes gender equality as the most effective special measure which can be regarded as their directivity towards long-term, thorough improvements but the fact is that this finding does not leave enough room for more rapid changes in the realization of gender/sex equality.